

PROLETAREC

Slovensko Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze

ŠT. NO.) 604.

CHICAGO, ILL., dne 10. aprila (April 10) 1919.

LETO (VOL.) XIV.

Upravništvo (Office) 3639 WEST 26th ST., CHICAGO, ILL.—Telephone, Lawndale 2407

Naglica s sklepanjem miru.

Če se sme verjeti pariškim vestem, je začela mirovna konferenca zelo hiteti in hoče baje že v par dneh imeti mirovno pogodbo gotovo. Gospodom diplomatom bi torej bilo treba priznati, da so postali pridni. Ta lastnost se ni kazala ves čas, ampak lahko bi se reklo, da so v minolih mesecih zapravili precej dragocenega časa po nepotrebem. A tudi sedanja marljivost ne more napraviti tako dobrega vtiska, kakor si nemara domišljajo, kajti navsezadnje ni toliko ležeče na tem, katero uro se podpiše mir, kolikor na tem, kakšen da bo. Svet bi se sprijaznil s tem, da potrpi še kakšen dan, če bi vedel, da mu prinese pariško delo resničen mir; malo pa zaleže, če se dodela pogodba z največjo naglico, a če so pri tem v njej le kali novih sporov.

Nestalnost, ki vlada sedaj po vsem svetu, je pač neprijetna. Razumljiva je želja, da se ustanove stalne internacionalne razmere in da morejo narodi posvetiti svoje delo notranjim nalogam. Toda veliko je vprašanje, če se to res doseže na tak način, kakor se ravna v Parizu.

Duhovi na mirovni konferenci, katerim je bil čas doslej počeni in so šele sedaj spoznali, da se mudi, imajo za svojo naglico specialen razlog. Strah boljševizma stoji pred njihovimi očmi in naenkrat se jim je zazdelo, da ga najboljše uženejo, če dogotove čim hitreje nov zemljevid sveta.

To bi bila do gotove meje pravilna kalkulacija, če bi bil novi zemljevid tak, da ne bi sam na sebi provociral boljševizma. Ali če niso mogli vse mesece z vsem študiranjem in zaslíšavanjem in prepiranjem dovršiti te naloge, je težko verjetno, da ji bodo kos v par dneh. Razdeliti zemeljsko oblo na nov način in narisati na papirju nove meje res ni težko. Nekoliko minut zadostuje za to. Ampak državniški modrijani prezirajo kolikor toliko važno dejstvo, da žive na tej krogli in med temi mejami narodi, o katerih je Wilson nekoč dejal, da se ne smejo smatrati za črede, ki se gonijo izpod ene suverenosti pod drugo, ali za zaloge v diplomatičnih igratih. Ti narodi niso več mrtve lutke ampak bodo hoteli imeti svojo besedo, pa naj sklepajo gospodje na Quai d'Orsay o njih, kakor hočejo. In če bodo sklepi mirovne konference taki, da ne bodo narodi zadovoljni z njimi, ne bo boljševizem s prenagljeno pogodbo ustavljen, temveč bo okrepcan, kakor še nikdar ne.

Kakor vsaka reč, ima tudi boljševizem, ali to, čemur dajejo tako ime, večasi povsem po krivem, svoje razloge. V zmotu zabredajo tisti, ki bi radi našli edini, kardinalni vir vseh revolucionarnih prikazni, ki

jih krstijo z boljševiškim imenom. Revolucionarnega duha je polna vsa atmosfera. Že sama dolgotrajna vojna, ki je pregnala vso takozvano normalnost iz življenja, mu je dala polno snovi. Zlasti v deželah, ki so bile od vojne direktno prizadete, se je ljudstvo odvadilo nekdanjih načinov življenja, in ker mu sedanji ne dajejo zadoščenja, išče povsem novih. Vojna je revolucionaren faktor. Brezobzirno demonstrira ljudstvu možnost najbolj globoko segajočih izprememb obenem z bezobzirnimi nasilnimi metodami. To ne more ostati brez vtiska na ljudsko psihologijo. Vse revolucije, ki so se zadnji čas izvršile, imajo svoje korenine v vojni; in te korenine še niso mrtve. Vsaka nezadovoljnost jim daje nove hrane in pomaga, da se širijo. Nezadovoljnosti, razumljive in opravičene nezadovoljnosti pa je poln ves svet in naloga pariške konference bi bila, da najde sredstva za odstranitev te nezadovoljnosti. Medtem pa izgleda, da jo skuša še pomnožiti.

Ni dvoma, da doseže pariška konferenca z vsakimi mirovnimi pogoji lahko momentan uspeh. To se pravi: Vse prizadete stranke lahko pripravi do tega, da podpišejo pogodbo. Kajti "Might is right", in če imajo preustvarjaleci sveta več moči od opozicije, obvelja njih moč. Tedaj lahko govore o svoji zmagi; le do bo to Pirrhova zmaga, kateri neizogibno sledi poraz.

Reakcionarji na pariški konferenci računajo s svojo trenutno močjo in le z njo kalkulirajo. Vsi "etični" motivi, ki jih pri tem prodajajo, so ornamenti, nesposobni, da bi koga preslepili. Ali reakcionarji so bili vedno kratkovidni, pa so tudi sedaj, in zato ne znajo preračunati, kje ima njih moč meje in kdaj obnemore. Vsi veliki nauki zadnjih let so šli mimo njih in niso zapustili v njih dušah nobenega sledu. Videli so ogromno silo Nemčije in njenih zaveznice; doživeli so, da se je vsa ta navidezna gigantična sila zrušila; opažali so lahko, kako je narod za narodom pristopal koaliciji zoper to silo, kako so stari zavezniki zapuščali kajzerja, kako se je doma pripravljaj in dvigal punt; ali zdi se, kakor da ne znajo nazadnjaki prilagoditi teh naukov svojememu lastnemu položaju in spoznati, da morajo enaki vzroki obroditi enake posledice.

Vse, kar je doslej znano o pariški konferenci, potrjuje sum, da zmagujejo imperialistične struje, ki delajo z Wilsonovimi načeli kakor svinja z mehoma in postavljajo ves njegov program na glavo. Če pojde tako do kraja in se izdela mirovna pogodba na taki podlagi, tedaj Lenin lahko imenuje Clemenceauja,

Orlanda in tovariše za častne boljševike, kajti oni bodo tedja najuspešnejši pospeševalci tega, kar ime-
nujejo boljševizem in kar bo v resnici vulkaničen iz-
bruh nezadovoljnosti in revolucijonaren protest pro-
ti nasilnim razmeram.

Dobro je pohiteti z mirom; bolje je postaviti mir
na podlago pravičnosti. Ali ta beseda je pri mno-
gih državniki izgubila pomen, pa jo razlagajo na
advokatski način v smislu kompenzacij, nagrad, mi-
litarističnih interesov in najnavadnejšega egoizma.
Kam povede to, ugane vsak, kogar niso zaslepili di-
plomatični predsodki. Beda, ki vlada skoraj po vsej
Evropi, je obrodila največjo nezadovoljnost — tudi
v deželah, iz katerih ni poročil, ker jih zadržuje stro-
ga cenzura. Mir, ki ni ustanovljen na enaki pravi-
ci, razpiha žerjavico te nezadovoljnosti v živ
plamen in niti mnogo šovinistične agitacije ne bo
treba, da pridejo revolucijonarne eksplozije po vrsti.
Reakcionarji se pač tolažijo, da jih bo mogoče zadu-
šiti z oboroženo silo. Ali to ni povsem garantirano.
V Rusiji, v Nemčiji, na Ogrskem, v Rumuniji in tudi
drugod se je že zgodilo, da je stopila oborožena sila
v službo revolucije in nobena vojska ni absolutno
varna take skaze. Añ tudi če se potlači vsak upor,
je dobiček za vladajoče zelo problematičen; čim obup-
nejša je revolucija, tem brezobzirnejša je, in kjer se
je prakticiralo legalno uničevanje štiri dolga leta,
tam je zelo vrjetno, da se razburjena strast tudi ne-
legalnega uničevanja ne ustraši. Če se pa revolte
vendar ne zaduše, kar se včasih res ni posrečilo, na-
stane za nazadnjake večja nevarnost od tiste, ki bi
jo radi preprečili s svojo spekulativno filozofijo. Po-
samezni plameni se lahko združijo, iz revolt lahko
nastane revolucija in iz revolucije vojna, ki prekosi
z grozotami in razdevanjem zadnjo.

Zagovorniki imperijalizma dele krivice na vse
strani. Med tistimi, ki so z njimi prizadeti, ni danes
solidarnosti. Preprirov za teritorije, luke, vodne ceste,
gospodarske privilegije i. t. d. je legion. Vsa ta na-
sprotja pa lahko potisne v ozadje skupen čut pre-
trpljene krivice in v skupnem interesu upora se lah-
ko vsaj začasno utope manjša interesna nasprotja.
Vse to je preteklost že neštetokrat dokazala in v zgo-
dovini veljajo vedno enaki zakoni. Osvajanje, odre-
kanje enakopravnosti, gospodarsko zatiranje lahko
poroči koalicijo nezadovoljnosti, ki jo socialna ne-
zadovoljnost poveča do ekstrema, in ves mir postane
tedaj neokusna farsa.

Proti vsem tem možnostim, ki so bolj realne, nego
si jih utegnejo imperijalisti predstavljati, bi podal
mir na podlagi Wilsonovih načel uspešno zdravilo,
ker bi odstranil nacionalni element iz bodočih na-
sprotij. Notranji boji bodo tudi nadalje v vsaki de-
želi; imeli bodo tu bolj političen, tam bolj socialen
značaj, ali iz njih ne pride nikakršna svetovna kata-
strofa, tudi če bodo oblike tupatam bolj vehementne.
Internacionalne razmere pa bi dobile po Wilsonovih
načelih vendar toliko stalnosti, da ne bi v dogledni
dobi nihče hotel vojne med narodi, in tak mir bi olaj-
šal nadaljni razvoj, iz katerega bi naposled lahko do-
zorel res trajen mir.

Če se nazadnjakom v Parizu zadnji čas odpro oči,
tedaj morajo brez ovinkov sprejeti Wilsonova načela.

Če bo Wilson poražen, bo poražen tudi demokratičen
mir in za posledice bodo odgovorni trmatsi reakcio-
narji.

Napake in njih odstranitev.

Minile so spomladne volitve, pri katerih so ve-
činoma prizadete občinske uprave. V nekaterih kro-
gih se tem volitvam ne pripisuje posebna važnost,
ker nimajo "visoko-političnega" značaja kakor na-
cionalne volitve, pri katerih se sestavlja kongres in
voli predsednik. To je navadno znamenje nezadost-
ne politične zrelosti, ki ima več smisla za fraze in
imena, kakor za stvar. Za demokratično misleče lju-
di so vsake javne volitve važne in občinske še prav
posebno, zlasti kjer ima občina, kakor večinoma v
Ameriki, znaten avtonomen delokrog. V mestnih hi-
šah se ne odločuje svetovna politika; toda vprašanja,
ki so odmerjena občinskim zastopom, so v najnepo-
srednejšem stiku s potrebami življenja. Njih značaj
je pretežno gospodarski in praktičen. Občine so ene-
te, iz katerih se sestavljajo države; če ni podlaga do-
bra, ne more biti vsa stavba veliko vredna.

Za stranke, ki se bojujejo za bodočnost, je ob-
čina obnem velika šola in pripravljavnica za obšir-
nejše delo. Ker ne more najboljše teorija nikdar po-
polnoma nadomestiti praktične izkušnje, je direkten
vpogled v upravne posle neprecenljiv in občinska
administracija daje za to neštete prilike. Gotovo ni
treba posebnih dokazov, da je to izredno važno za
socialiste, ki so poklicani postaviti vso družabno u-
pravo na najširšo podlago in jim je zaradi tega ne-
le teoretičen program, ampak tudi praktično znanje
na tem polju absolutno potrebno.

Pridobitev vpliva v občinah pa ima za delavstvo
lahko tudi znatne neposredne koristi. Številne važne
reforme, ki so trenutno neizvedive v državi ali na-
rodni zvezi, ker je odpor premočan, se v občini s
spretno porabo delavske politične moči lahko izvrše
in medtem, ko se na eni strani z njimi zboljšava po-
ložaj proletariata, se na drugi strani pripravljajo tla
za enake in temeljitejše reforme v širšem krogu.

Lokalne volitve torej po svoji važnosti nič ne za-
ostajajo za nacionalnimi in tudi njihovih rezultatih ni-
majo manjšega pomena. Če s tega stališča pretehta-
mo uspehe letošnjih spomladnih volitev, pa niso za-
ključki, do katerih se neizogibno mora priti, nika-
kor razveseljivi. Kar se tiče socialistične stranke, je
imela v splošnem prav slabe uspehe in je večinoma
nazadovala. V nekaterih krajih, kjer so med vojno
njeni glasovi precej narasli, so sedaj kar skopneli; v
nekaterih večjih mestih so padli pod stopnjo prej-
šnje poprečne višine.

Take pojave prezirati ali pa jih odriniti s kakšno
površno frazo bi bila največja napaka. Izgube in po-
razi se morajo porabiti vsaj za nauk, in za ameriško
socialistično stranko je zelo potrebno, da se iz takih
dogodkov kaj nauči. Doslej je v tem oziru veliko
grešila; če se njena, navadno neutemeljeno optimi-
stična prerokovanja pri volitvah niso izpolnila, je
skušala to površno razložiti z volilnimi sleparijami, a

pri prvih naslednjih volitvah je zopet napovedovala velikanske zmage, ki se niso mogle uresničiti. Če se je stranki očitalo, da je le volilna organizacija, je bilo v splošnem precej resnice na tem. Kadar ni bilo volitev, je bilo o njej prav malo slišati, še manj pa je bilo opaziti njenega dela.

To ne pomeni, da niso volitve važne. Povsem napačno je mišljenje tistih, ki sploh obupavajo nad volitvami, pa sanjajo o "direktni akciji", o nekakšni megleni "akciji mas", sploh o tistih nejasnih rečeh, ki jih imenujejo "boljševizem". Volitve so važne; ampak volitve niso delo samo na sebi, temveč morajo biti rezultat dela. In prav to se je v stranki vedno preveč zanemarjalo.

Za zgled politične agitacije so v veliki meri služile kapitalistične in polkapitalistične stranke. Kadar se bližajo volitve, se izdajajo kakšna "gesla". Splošen program, temeljna načela in take reči ostajajo v ozadju. Iščeje se parole, ki "vlečejo". Volilec je volilec. Edino vprašanje je, kako dobiš njegov glas. Pri tem je njegovo prepričanje postranska stvar. Tako postopajo republikanci, demokratje, prohibicionisti, tako je prepogostoma postopala tudi socialistična stranka.

Včasih se taka taktika obnese. Med vojno so tujpatam socialistični kandidati dobili glasove, ker je bila na njihovih plakatih beseda "Peace" največja. In sedaj je vrag vzel vse take glasove, ker niso bili oddani od nikakršnih prepričanih socialistov, ampak od vsakovrstnih pacifistov, ki niso v vojnem času dobili drugega pristreja. Sedaj, ko je vojna končana, se vsi ti volilci vračajo k starim egiptovskim loncem in stranski ostaja samo razočaranje.

To se bo ponavljalo, dokler se v sami stranki ne izvrši resen preobrat v tem smislu, da je predvsem treba vzgojiti socialiste. Kdorkoli se je kdaj resno bavil s socializmom, pa ve, da za to ne zadostuje nezadovoljnost, tudi ne zabavljanje zoper kapitaliste, ampak temeljito socialistično znanje. Socializem se nikdar ne more uresničiti brez socialistov; zanašati se na "delavske mase" je fatalizem. Delavske mase morajo postati socialistične mase; to je vsa skrivnost. In vprašanje vseh vprašanj za resno socialistično stranko je: Kako iz mase delavcev napraviti socialiste? Kadar je to vprašanje praktično rešeno, je uresničenje socializma takorekoč igrača. Ali delo, ki ga zahteva to vprašanje, se mora izvršiti, sicer ostane vsa agitacija neplodna.

Po raznih evropskih deželah se je prvotno socialistično delo pričelo v takozvanih izobraževalnih društvih. Ponekod je bil razlog v tem, da je bila vsaka druga oblika delavske organizacije, zlasti politična, nemogoča. Ali še dolgo potem, ko si je delavstvo priborilo pravico do politične organizacije, so se ohranila izobraževalna društva, ali pa so strokovne organizacije prevzele njih naloge. Taka društva so bila prave delavske šole; prirejala so se predavanja, ustanavljali so se stalni tečaji za različne predmete, med samimi člani so se vršile diskusije in debate, in iz nekaterih takih organizacij so se razvile kulturne institucije visoke vrednosti. Tako se je delavstvo seznanjalo z vsakovrstnimi predmeti, ki so mu omo-

gočali razumevanje socializma. Vzporedno s tem se je razvijala in širila socialistična literatura. Časopisje se je lahko bavilo z globokejšimi vprašanji, ki so v zvezi s socializmom in ni se bilo vedno treba bati izgovora, da je "pisava previsoka". Delavstvo se je intelektualno dvigalo, kakor se je dvigala njegova literatura.

Ta stran socialističnega dela se je v Ameriki zanemarjalo, in zato imamo v tej deželi največ takih "socialistov", ki si prikrajajo socializem po svoje, ker ga ne morejo postaviti na podlago pozitivnega znanja. Dokler se to ne izpremeni, pa ne more socializem imeti resnih in trajnih uspehov in socialistična stranka ne more biti trdna in močna. Vedno se bo ponavljalo, da fluktnira članstvo, da bo na kupa tistih, ki so že bili člani stranke, pa so jo zapustili, ker se niso v štirinajstih dneh izpolnile njih želje, in da se bo socializem razlagal na sto različnih načinov, kakor da je to individualen nazor človeka, ki se mu slučajno ljubi imenovati se socialista.

Vzgoja socialistov je prva naloga vsake socialistične organizacije. Če se iz delavcev napravijo socialisti, zavedni, trdni, temeljito podkovani socialisti, tedaj ne bo strahu za volilne rezultate. Dokler pa mase delavcev glasujejo za župane a la chicaški Thompson, je to znamenje, da jih socializem ni dosegel in da ni socialistična stranka opravila dela med njimi. In dokler je tako, je vsako radikaliziranje potrata časa in varanje samega sebe. Organizacija in izobraževalno delo morata ili vzporedno, morata pravzaprav biti eno. Delavci, ki dobe kos socialistične omike v svoji organizaciji, bodo tudi prebavljali socialistično literaturo in hrepeneli po njej. Le na tak način pa more v dogledni dobi zrasti zanesljiva in velika socialistična organizacija, ki lahko vrže v političnem boju svojo moč na vago, in zmaga.

Wilson in pariška konferenca.

Paul Scott Mowrer, eden najboljših časnikarskih poročevalcev ameriških, pošilja chicaškemu listu "Daily News" sledeče poročilo iz Pariza:

"Naposled mi je mogoče odstraniti zagrinjalo dvomov, protislovij in nesporazumov, ki so dolge tedne zatemnjevala razvoj mirovnih pogajanj.

Predsednik Wilson je odklonil izpremenjene dogovore, ki so bili doseženi v njegovi odsotnosti in stoji sedaj kakor od vsega začetka trdno na svojih štirinajstih točkah. Napadan doma, napadan v Parizu, držeč se svoje lastne sodbe, vztraja ameriški predsednik do zadnjega konca pri zahtevah, ki so jih začetkoma vsi v vojno zapleteni priznavali in ki so po njegovem mnenju neizogibne za bodočo varnost sveta.

Vsi zavezniki so se večalmanj skušali izogniti tem zahtevam. Zdi se, da postavljajo vsi svoje narodne interese nad splošne. Le Mr. Wilson vztraja na tem, da je ves svet večji od vsakega posameznega dela in da ne more imeti individualna kariera nobene posameznega državnika več veljave kakor interesi svefavnega miru.

Predsednik je skušal na vse mogoče načine sodelovati z zavezniki in doseči sporazum. V strogo evropskih zadevah, v katerih je Britanija manj prizadeta kakor Francija ali Italija, je Wilson našel mnogo skupnih nazorov z Lloyd Georgem. V izvenevropskih rečeh, kjer gre za velike britanske kolonijalne interese, sta menda Clemenceau in Orlando tista, ki se najbolj približujeta ameriškim nazorom.

V splošnem pa postaja Mr. Wilson boljbolj osamljen v ogromni igri nasprotujočih si ambicij evropskih sil. Končna kriza se približuje. Morda v enem tednu bo imela mirovna konferenca uspeh ali pa fiasko.

Pravijo, da so Anglija, Francija in Zedinjene države privolile, da dobe Jugoslovani Reko. Danes izjavljajo Italijani, da zapuste konferenco, če se ta odlök ne izpremeni do torika.

Enako se naznanja, da je Clemenceau zagrozil z demisijo, če se Franciji ne dovoli aneksija saarskega ozemlja. Lloyd George pa izjavlja, da je zelo prizadet z ozirom na gotove točke, o katerih je dal svojim volilecem pri zadnjih volitvah določene obljube.

Vsem trem zaveznikom je Wilson odgovoril:

“Mi stojimo enostavno in pošteno na podlagi načel, s katerimi so vsi vojskujoči soglašali v času premirja. Bodočnost sveta je na kocki in obotavljati se ne moremo.”

Poučen sem, da ne spoznava nihče tako jasno kakor predsednik Wilson tega strogega vztrajanja na principu. Njegovi sovražniki so se pomnožili. Izgubil je tla ne le v Ameriki, ampak tudi v Evropi. Možnost razočaranja je prozeča. Toda Wilson ostane trden. Če se v par dneh pokaže, da je sporazum na podlagi štirinajstih točk nemogoč, napravi Wilson zadnji apel na narode in jim pove vso neprijetno povest. To je heroičen korak, toda če bo potreben, ga stori. Ali bo vsaj to imelo uspeh? Mislím, da ga bo imelo. Nemogoče je reči z gotovostjo, da ga bo imelo, kajti nobenega dvoma ni, da je ameriški predsednik izgubil vpliv na mase.

Kakšni so vzroki te izpremembe javnega čustva, ki je pozdravljalo Wilsona skoraj kakor odrešenika, ko je prvič prišel v Evropo?

Glavni razlog je po mojem mnenju njegovo tajno postopanje. Nobenih zaupnikov nima in vse slabe govornice, ki vstajajo, pušča, da se razširjajo brez ovire. Ali še drug razlog je komaj manj važen. Američani, ki jih je Wilson pustil, da ga zastopajo, so se dali zavesti, da ga slabo zastopajo, in zdaj nosi sam odgovornost za to slabo zastopanje. Dokler ni Wilson odšel, je šlo z ameriškega stališča vse dobro. V času njegove odsotnosti je delo obstajalo v pogajanju v komisijah. V teh komisijah so se pričele resne težave.

Evropejci v teh komisijah so bili večinoma diplomatični veterani, Američani so bili ponajveč vseučilišni profesorji, ki niso bili kos starim diplomatom. Namesto da bi se strogo držali štirinajstih točk, so se dali zavesti v mešetarjenje za ozemlja.

Javil sem že o škandaloznih poročilih glede na grške zahteve in poljske komisije. Eni so dali veliko število Bolgarov in Albancev povsem brez raz-

loga Grkom, drugi pa so dali nekoliko tisoč Prusov brez zadostnega razloga Poljski. V nobenem takem slučaju se ni načelo samoodločevanja jemalo v obzir.

Kljub poizkusom, da bi se zatajili sklepi, je stvar prišla na dan. Razočaranje je bilo splošno in greško. To je bila diplomacija starega sloga, o kateri je vsakdo mislil, da je opuščena. Toda podpisani ameriški zastopniki so bili na teh pogodbah poleg podpisov Francozov in Angležev. Če ni bilo štirinajstih točk merodajnih na enem mestu, ne morejo biti merodajne na drugem.

Nastala je atmosfera splošnega suma in nezupanja, od katerega ni bila niti Amerika izvzeta. Francija je bila obtožena, da bi rada anektirala ves levi breg Rene in da zahteva neprimerne odškodnine. Italiji se je očitalo, da hrepeni po nezaslišanih aneksijah na vzhodni obali Jadranskega morja. Britanija je bila obdolžena, da želi izredno kolonijalno razširjenje in da gre za kontrolo svetovne trgovine. Zedinjene države so bile tožene, da hočejo profitirati od sile, ki so jo dosegle tekom vojne na račun Evrope in razviti svojo svetovno trgovino. Očitano se jim je tudi, da so pronemške.

Te obdolžitve se izrekajo še vedno večalimanj v dobri veri in najbrže so vse pretirane.

Če bi bil Mr. Wilson, ko se je vrnil v Evropo, opustil svojo tajno politiko, bi bil lahko zelo pomagal razjasniti atmosfero. Namesto tega je postala mirovna konferenca, vstevši Wilsona, še bolj tajna kot prej in je tako pojačala najhujše sume. Če nastopi sedaj in pove ljudstvu, kje da stoji, utegne zopet pridobiti svoj stari izredni vpliv. Toda če hoče ali če noče to povedati, ostane dejstvo, da je zavrnil slabe odloke komisij in vztraja, kakor sem dejal, na svojih prvotnih štirinajstih točkah. Na tej podlagi je namenjen stati ali pasti.”

• • •

To poročilo se popolnoma vjema z našimi uvaževanji o pariški konferenci in potrjuje, da so “diplomatični veterani”, ki jih prav tako lahko imenujemo diplomatične starokopitneže, napeli vse strune, da bi “na lep način” porazili Wilsonova načela in namesto procesa za pravično ureditev sveta pripravili politični intrigo do veljave. Kakor se zdaj jim je to tudi v veliki meri uspelo, kajti kar pripoveduje Mowrer o delu v komisijah, ni faktično nič drugega, kakor intriga, pri kateri se prakticira vse tisto, kar je Wilson v svojih številnih govorih zavrnjal. Mešetari se, kupčuje se, zemlje se dele brez manja prebivalstva, narodi se premikajo izpod ene soverenosti pod drugo, ne da bi jih kdo vprašal, ustvarjajo se superiorni in inferiorni narodi, pripravljajo se militaristične pozicije in stratežične prednosti in vsakdo gleda le na to, kako bi pograbil več profita na ta ali oni način.

Temeljna razlika med Wilsonovimi zahtevami in postopanjem evropskih diplomatov je ta: Wilson je hotel, da se ustvari nov svet, čigar zunanja oblika bi bila vidna v ligi narodov. Zanj je bila vsa vojna boj za pravičnost. Iz tega je sledilo, da se vojna v bistvu ne vodi za zmago te ali one dežele, ampak za zmago pravice. Nemčija na primer je morala biti po-

Justična harlekinada v Parizu.

ražena, ker je bila njena sestava pravičnosti na poti. Od nje se je zahtevalo — in v tem so bile Wilsonove besede popolnoma jasne — da se sama reformira tako, da ne bo več ogrožala svobodo ostalega sveta, nikakor pa ne, da se uniči ali pa da sama podleže krivici. Wilsonov program je predpostavljala enakopravne narode, ki naj bodo sposobni za ustanovitev svetovne zveze.

Evropski diplomatje se enostavno smatrajo za zastopnike zmagovalcev, ki lahko ravnaajo po starem načelu: Kar kdo z mečem pridobi, je njegovo. Težavo vidijo le v tem, da je zmagovalcev več in da bi vsak rad dobil poročilo plena, vsled česar je treba skrbeti, da ne pridejo sami med sabo preveč navskriž.

Dve temeljni ideji si stojita v Parizu nasproti: Ena je moderna, druga srednjeveška. Po eni se ima to, kar je bilo, izročiti zgodovini, pa zgraditi nekaj novega na trdnjšem temelju. Po drugi naj bi se sedanja konstelacija — zmagovite sile na eni, premagane na drugi strani — ovekovečila.

Wilsonova načela hočejo omogočiti, da se pozabi vojna in prične novo življenje; diplomatični reaktivari hočejo, da ostane vojna v svojih posledicah živa vsem bodočim generacijam.

Med tema dvema nazoroma ne more biti kompromisa. Eden ali drugi mora zmagati. In za Wilsona nije zgodovinska ura. Če ostane trden, bo zgodovina mala ceniti njegovo vrednost; če odneha, pade vse, kar je pridobil doslej.

Njegov težki položaj na pariški konferenci je razumljiv. Ali če tam ne doseže uspeha, popolnega uspeha, kajti vsako popuščanje bi bilo poraz. Je tista pot, ki jo ba je misli nastopiti po Mowrerjevih besedah, najbolj gloriozna, pa bodi končni rezultat kakršenkoli. Stopiti pred svet, in povedati, kaj je! S tem bi Wilson ostal sam sebi zvest. Z enim mahom bi porazil tajno diplomacijo, katero je žigosal, dokler je še bila vojna. In skoraj ni dvoma, da bi ga svet razumel. Kajti svet koprni po pravičnosti, tudi če je ta ali oni del večasi ne razume prav.

Wilson je osamljen na konferenci. Med političnimi mešetarji in profitarji ne more biti drugače. Med njimi ostane osamljen, ker so nesposobni, da bi ga razumeli. Med narodi je danes osamljen, ker ne poznajo njegovega dela in njegovih bojev. Če jim ga razloži, kakor je razložil svoj program, preden je Amerika šla v vojno, ga bodo razumeli in narodi bodo stali na njegovi strani. Tedaj dobi svet tisti mir, ki ga potrebuje in ki ga ne more pričakovati po recepkih diplomatičnih magijev.

V prvih dobah krščanstva so ljudje vedno pričakovali prihod "tisočletnega kraljestva", in pri tem niso genili z mezincem, da bi sami kaj storili za izboljšanje življenja. Tako se danes najdejo ljudje, ki govore in govore o prihodu boljševeškega paradiža, ne store pa koraka, da bi le enega člana pridobili za organizacijo.

Kdor ne more slišati nasprotnega mnenja, ne bo nikoli nič znal. Le kdor posluša vse, se nauči, da izbere najboljšo in loči resnico od neresnice.

Zakaj je bil ubit Jean Jaurès? — to vprašanje se zopet oglašja na vso moč po zaslugi oficijelne francoske justice, ki se je po zgledu oficijelne francoske politike vrgla reakciji v naročje in pozabila na najslabjajneše tradicije francoske demokracije. Jean Jaurès, veliki vodja francoskih socialistov, je postal prav pred izbruhom svetovne vojne žrtev zahrbtnega atentata, ki se ni dal z nobenim razumnim argumentom opravičiti in je povzročil ogorčenje po vsem kulturnem svetu. Njegov morilec Raoul Villain je bil aretiran. Proces se je pa neprenehoma odlašal, češ da bi razpoloženje, ki ga ustvarja vojna doba, lahko omajala nepristranost sodišča in slabo vplivala na sodbo.

Izgovor je bil precéj ubožen. Po vseh v vojno zapletenih deželah so preiskovala redna in izjemna sodišča v velikih in malih zadevah, izrekale so se sodbe, izvrševale so se kazni. Francija sama je imela celo vrsto kriminalnih afer, ki niso bile nič manj političnega značaja, kakor umor Jaurésa, in vse so se kljub vojni in vojnemu razpoloženju rešile pred sodišči. Med njimi so bili slučajji izdajstva, ki so še bolj razburjali javno mnenje, kakor atentat na socialističnega voditelja. O nobenem takem procesu pa ni znano, da bi se bil odlašal leta in leta, kakor se je zgodilo v Villainovem slučaju.

Toda vojna ima svojo posebno psihologijo in tako je bilo mogoče, da se je zavlačanje te zadeve prenašalo brez posebnega protesta. Naposled se je vojna praktično končala in prišel je čas, ko tudi obojavljanje justice ni imelo nobene opore več. Proces zaradi Jaurésove nasilne smrti se je moral izvršiti in izvršil se je — ali tako, da je napravil vtisk justične farse in provociral največje razburjenje v vseh krogih, ki mislijo, da je pravičnost naloga sodišč. Sicer so tudi sodniki zmotljivi ljudje in že pogostoma je bilo justično postopanje podobno loteriji; toda v Villainovem slučaju se je vse zdelo tako jasno, da ni ostalo skoro nič prostora za igro. Nobenega dvoma ni bilo, da je bil Jaurès ubit, da je bil Villain njegov morilec, da je bil napadalec pri zdravi pameti, da je izvršil svoje dejanje z moralnim namenom in da je bil atentat zahrbtn. Vsak poizkus utajiti ta dejstva je bil izključen. Obsodba Villaina je bila očividno neizogibna.

In vendar se je proces zaključil s presenečenjem; morilec je bil popolnoma oproščen. Za razlog se pa navaja, da je izvršil svoje dejanje iz patriotičnih motivov.

Na vsej stvari je to obrazložjenje najbolj kričeče. Ni treba, da bi človek bil krvoloč in se razburjal, ker ne pride Villainova glava pod giljotino. V splošnem je napadalčeva oseba tako neznatna, da ne vzbuja njegova individualna usoda prevelikega zanimanja. Ali dokler velja vsepovsod načelo, da mora zločin biti kaznovan, zapušča taka oprostitev moralno vrzel in omajuje zaupanje v justico. Če se pa še dodaja oprostivti taka utemeljitev — utemeljitev, ki je ne pozna noben kazenski zakonik — se mora člo-

vek vprašati, ali je žrtev atentata tako brezpomembna in postranska stvar, da se nanjo sploh ni treba ozirati, še več, da jo je smeti še v grobu blatiti? Kajti če je bil atentat opravičljiv iz "patriotičnih" razlogov, tedaj bi iz tega sledilo, da je Jaurès — iz patriotičnih razlogov — zaslužil smrt. Z drugimi besedami: Jaurès je bil tako "nepatriotičen", da je bila njegova smrt v interesu dežele potrebna ali pa vsaj opravičljiva.

To je tako gorostasna žalitev Jaurèsovega spomina, da je francoska justica z njo dobila neizbrisen madež. Veliki socialistični voditelj je bil eden tistih mož, ki so si do zadnjega trenutka prizadevali preprečiti vojno. In če pozivajo današnji francoski vladarji ves svet, naj si ogleda opustošenje, ki ga je vojna povzročila v Franciji, bi morali tudi priznati, da bi bil največji blagoslov, če bi se bilo Jaurèsovo prizadevanje posrečilo. Patriotični motivi, ki jih pripisuje sodišče morilčevemu dejanju, pa zvene tako, kakor da je bil trud za ohranitev miru nepatriotičen, nasprotno pa podpiranje kajzerjeve volje, da se vname svetoven požar, patriotično.

Če ni patriotizem le licemerska fraza, ampak če res pomeni ljubezen do naroda, tedaj je bil Jaurès eden največjih patriotov, s čimer ni njegovo veliko internacionalno delo niti najmanj v nasprotju. Obnašanje francoskih socialistov, ko je vojna postala neizogibna, je jasno izpričevalo za Jaurésa, čigar duh je ostal v stranki živ tudi po njegovi smrti, in najmanjši sum, ki se izreče o njegovi lojalnosti, je podel zločin.

Kako se je torej moglo najti sodišče na Francoskem, ki je padlo tako globoko, da je moglo pljuniti na Jaurèsov grob in nizkotno oblatiti njegov spomin? Kakšen veliki pomen ima morilčeva oseba, da je bilo zaradi nje treba vreči kepo gnoja na velikana kakor Jaurès?

Proces proti Villainu je zapustil okvir justice in se je podal na politično polje. Namesto z juridičnimi argumenti se utemljuje sodba s političnimi. Villain pa je tako neznatna figura, da se to ni moglo zgoditi zaradi njega samega, in tako nastaja vprašanje: Čigava kreature je bil pravzaprav Villain in kdo je ali kdo so tisti, ki jih je bilo treba varovati z oprostivjo morilec? V čigavem interesu se je moral proces tako skrajšati, da ni bilo treba imenovati nobenih imen?

Ta vprašanja so ostala nerešena, ali odgovor nanja bo moral priti prejalislej, kajti francoski narod ne spada med tiste, ki se dajo celo večnost voditi za nos.

• • •

Neverjetni rezultat procesa je že imel svoje posledice, ki bi lahko odprle oči tudi Clemenceauju, če ne bi bil tako okostenel in zajet v svojih predpotopnih nazorih, da je postal nesposoben za razumevanje modernega življenja. Federacija dela in socialistična stranka sta v nedeljo uprizorili v Parizu velikansko demonstracijo kot protest proti osvoboditvi morilec. Poročila o tej demonstraciji so kratka, ali vendar zgovorna in važnost manifestacije je že s tem najbolje potrjena, da se tudi brezobzirna francoska cen-

zura ni upala zadržati poročil. Sprevod je korakal tam, kjer ga je bila policija prepovedala. Ni se upala izsiliti svoje prepovedi, dasi je iz preteklosti znano, da zna pariška policija biti skrajno brezobzirna proti delavskim demonstracijam. Iz tega se lahko izvaja, da je morala manifestacija biti velikanska, da bi bilo najbrže prišlo do kritičnih prizorov, če bi bila policija poskušala posegati vmes.

Demonstrantje se niso omejili na protest proti nezaslišanemu rezultatu procesa, ampak glasni klic so tudi jasno izpričevali mišljenje delavstva o vladi gospoda Clemenceauja in o njenem delu na mirovni konferenci. Bil je dogodek, ki kaže, da pleše Clemenceaujeva vlada na vulkanu in da se tudi na Francoskem lahko primerijo "socialni dogodki", pred katerimi je že svarila federacija dela.

Baš na Francoskem, v klasični deželi kontinentalne demokracije, je dala vojna reakciji brezprimeren pogum in vse temne sile, ki so se zdele že definitivno pregnane, so prilezle zopet iz svojih skrovišč. Internacionala, ki so jo mase v nedeljo prepevale po elegantnih bulevardih, je memento, ki zveni reakcionarjem v ušesih. Če ga ne razumejo, bodo sami krivi posledic.

Kriza na Češkem.

Med deželami, v katerih se je socializem z največjo doslednostjo držal potov za mirno rešitev akutnih socialnih problemov, je češkoslovaška republika, ki je za studij socialnih procesov zelo zanimiva, ker ima visoko razvito industrijo in dobro organiziran proletarijat. Češki socialisti so aktivno sodelovali v boju za neodvisnost in pri ustanovitvi republike, in ko je bilo to doseženo, so delali vseskozi z legalnimi sredstvi za izvršitev svojih socialnih zahtev. Pri tem so se skrbno ozirali na težavni položaj dežele, ki je povzročila enaka nestalnost, kakršno čutijo večalmanj vse dežele, dokler še ni definitivno sklenjen mir. Češki socialisti so vedno odklanjali vsako nasilno in teroristično taktiko in so se dosledno posluževali tistih sredstev političnega in gospodarskega boja, ki jih je socializem vedno priporočal. A vendar je vprašanje, če pojde do kraja tako; tudi taktika socialistov ni odvisna le od njih volje, ampak jo določajo razmere, in če pride naposled tudi na Češkem, kjer ni bilo nič nagnenja za to, boljševidem na vrsto, ne bo mogel nihče trditi, da so to zakrivil socialisti.

Da je tudi tam položaj resen, kaže ultimatum, ki so ga združene socialistične stranke — češkoslovaška socialna demokracija, češka socialna demokratična stranka in češka socialistična stranka podale vladi. Ultimatum se glasi:

"Socialisti smo izgubili zaupanje v sedanjo vlado in ne verjamemo, da bo mogla izvesti svoj program z dne 9. januarja. Trud socialističnih članov kabineta je ostal brez uspeha, ker niso mogli pripraviti vlade do tega, da bi bilo storila resne korake za razlastitev veleposestev.

Poljedelski minister ni izvršil potrebnih izvidov in vlada ni storila ničesar, da bi prevzela uprav- premogovnikov. Izvrševalni odbor je sklenil zahte- vati, da se prevzamejo vse jame in vse industrije, ki imajo monopoličen značaj. Obljube vlade se v tem oziru niso izpolnile. Povrh vsega je vlada še ime- jala zborovalno in tiskovno svobodo.

Svojemu programu z dne 8. januarja se ne od- rečemo. Izvrševalnemu odboru našega poslaniškega kluba nalagamo, da naj pri vseh strankah Narodne skupščine poizve, če so pripravljene izvesti januar- ski program. Zahtevamo:

1. Da se tekom štirinajstih dni izda zakon za raz- lastitev veleposestev in da se izvrše vsi v ta namen potrebni ukrepi.

2. Da se tekom štirinajstih dni poda poročilo o razlastitvi jam in o razlastitvi monopolnih indu- strij.

3. Da se izda zakon o delavskem zavarovanju.

4. Da se brez odlašanja izda zakon za varstvo zbo- rovalne, društvene in tiskovne svobode.

5. Da se brez zamude store koraki za krajevne volitve".

— V češkem slučaju so nekatere reči popolnoma jasne, o katerih so vsled pomanjknjivih poročil ob- stajali dvomi glede na nekatere druge dežele. Že v izjavi neodvisnosti so bile naglašane razne daleko- sežne socialne reforme, med njimi zlasti razlastitev veleposestev. Ko se je vlada ustanovila, ji je bil ob stran postavljen provizoričen parlament; izdelal se je vladni program, in ta je specialno našteval soci- alne reforme, ki naj se izvrše takoj. Iz socialističnega protesta je razvidno, da se ta program ne iz- vršuje. Socialisti v resnici ne zahtevajo nič drugega, kakor to, kar je Narodna skupščina sklenila in kar veže vlado.

Ta vlada je koalicijska. Tudi agrarna stranka ima v njej svoje zastopnike, in prav oni so tisti, ki delajo obstrukcijo in ovirajo izvršitev sklepov. Pri tem je baš na Češkem nedvomno, da imajo socialisti večino, in menda prav veliko večino med narodom in volilci. Njih sodelovanje pri mešani vladi je naj- boljše dokazovalo njih resno voljo za miren razvoj. Ali vidi se, da tudi najboljša volja ne zaleže, kjer si nekoliko egoistov vtepe v glavo, da postavljajo svoje individualne interese nad splošne. Minister poljedelstva na primer je sam veleposestnik, in zato zavlada in zadržuje razlastitev veleposestev, upi- rajoč se volji narodne večine. Ta večina je zavedna in organizirana in zato je razumljivo, da se ne mara ukloniti muham nekaterih sebičnih egoistov. Po vseh demokratičnih načelih ima večina pravico, da se uveljavi. Če ji to peščica nazadnjakov brani in pri- haja vsled tega do nasilstev, tedaj je hinavšina pri- pisovati silo socialistom, pa prikazovati reakcion- arje kot uboge žrtve.

Češke razmere so zelo natančno znane, kajti že dolgo prihajajo sem češki časopisi vseh strank; tudi drugih direktnih poročil se ne manjka in povrh tega je bilo že cela vrsta odposlancev osebno tukaj, tako da se ne morejo češke reči zavijati v tisto skrivnost- no meglo, ki je bila umetno spuščena nad nekatere

druge dežele. In na temelju teh znanih razmer se lahko pravi: Če bo tudi češka republika potegnjena v vrtinec krvavih bojev, tedaj morejo to zakriviti le sebični reakcionarji, ki se ne morejo odeti niti s plaščem legalnosti.

Na razpotju.

V državi Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki jo za- stopniki in zagovorniki provizorične vlade v Bel- gradu povsem po krivem imenujejo kraljevino, se Pašičeve kreature očividno na vse kriplje trudijo, da bi zatrlje vsako demokracijo in po sili iz sedanje- ga provizorija napravile trajen sistem. Vlada je obdala Jugoslavijo s pravim kitajskim zidom in lo- že je z Marta dobiti direktno poročilo kakor iz Ljubljane ali iz Zagreba. Kljub temu ne morejo Karagjorgjevičevi sluge zabraniti, da se izve to in ono o njihovih metodah, in kar prihaja čez zidovje njih drastične cenzure v svet, dokazuje, da vpelju- jejo monarhistični gospodje pravo strahovlado, s katero skušajo udušiti vsako opozicijo in vsak pro- test proti njihovemu sistemu. Skrajni terorizem, ki sega tako daleč, da se vpeljuje pretepanje kot kazen in da služijo žandarji za agitatorje proti re- publičanski propagandi, je pa obnem dokaz, da manjka vladi opora v narodu in da se ne more za- našati na nič drugega, kakor na nasilstvo. Opozici- ja proti vladi se ne oglašja le na Slovenskem in Hr- vaškem, ampak je tudi v sami Srbiji tako močna, da mora vlada nedvomno pasti tisti dan, ko se iz- vrše volitve, seveda pod pogojem, da se izvrše svo- bodno, ne pa po tistih metodah, ki jih menda pri- pravljajo monarhistični hlapeci.

Da je sedanji sistem nevzdržen, je popolnoma jasno. Vse jugoslovanske organizacije izven dežele, ki kaj štejejo, so v odločni opoziciji proti vladajo- čemu režimu. Doma se pa po vseh krajih vrste pro- testne manifestacije v raznih oblikah, kljub temu, da jih skuša kraljevsko vojaštvo kolikor mogoče zatirati. Vpričo tega se sedanji sistem na noben način ne bo mogel vzdržati. Vpraša se le, ali se bo gospodujoča manjšina še o pravem času spameto- vala in se mirno umaknila odločni volji naroda, ali pa bo do zadnjega skušala s terorizmom in silo za- tirati svobodo. V prvem slučaju bi se vsa vpraša- nja lahko rešila z mirovnimi demokratičnimi sred- stvi; nasprotno je pa izključen vsak dvom, da gro- ze tudi Jugoslaviji hudi revolucionarni boji, če vztraja vlada na despotičnih metodah. Nihče pač ne želi zadnjega. Revolucija zaradi same revolucije je nesmisel. Jugoslovanski kraji so tekom vojne toliko pretrpeli, da ni belgijska tragedija nič hujša od srb- ske, hrvaške ali slovenske. Menda ni krvava avstrijs- ka "justica" nikjer tako divjala, kakor med Ju- goslovani, kjer niso imeli dovolj rabeljskim pomoč- nikov za izvršitev vseh smrtnih obsodb in so v mno- gih slučajih obsojence le zato streljali, ker jih niso mogli obešati. Krvavitev Jugoslovancev je bila tako grozna, da bi mogla le blaznost pozdravljati še novo prelivanje krvi.

Ali v zgodovinskem dogajanju ne pomagajo taka uvaževanja nič. Čitati in razumeti je treba znamenja, ki se kažejo; in ta znamenja pričajo, da hočejo Jugoslovani biti svobodni. Razrušitev habsburškega jarma je pa le en del osvoboditve in ljudstvo se ne da preslepiti s pesmijo, da je to že vsa svoboda. Kdor ga bo skušal prevariti za resnično demokracijo, se bo sam prevaril in bo odgovoren za posledice, katerih noben pameten ne želi, ki pa postanejo neizogibne, če se postavi sila proti ljudski volji.

Vlada v Belgradu ima odprto pot, da se izogne vsemu temu. Pakt med staro spbsko vlado in zagrebškim Narodnim Večjem, ki je reprezentiralo Hrvate in Slovence, je bil ta, da se izvrše volitve na podlagi splošne, enake, tajne in proporcijne volilne pravice in da določi pri teh volitvah izvoljena skupščina obliko države, obliko vlade in konstitucijo—vse po svoji suvereni moči brez kakršnekoli sankcije. Nič drugzega ni treba, kakor da se to res zgodi, pa bo vse prav in nobenega preliivanja krvi se ni treba bati. Ali izvršiti se mora brez pridržka, po besedi in po duhu dogovora. In če izreče svobodno izvoljena skupščina, da je država Slovencev, Hrvatov in Srbov republika, se mora gospod Aleksander brez kujanja umakniti. In če sklene skupščina, da se morajo veleposesti nacionalizirati, se mora to zgoditi. In če določi skupščina, da je republika federativna, mora biti federativna. In če zahteva skupščina pogajanje z ostalimi balkanskimi narodi za federativno zvezo, se mora tako pogajanje vpeljati in brez licemerstva izvesti.

Ali kakor kažejo znamenja na eni strani, da je tako mišljenje velike večine naroda, kažejo druga znamenja, da bi vladajoča klika rada prepeljala narod žejnega čez vodo.

Če ima gospod Aleksander Karagjorņjević kaj resničnih prijateljev, tedaj bi izkazali svojo lojalnost najbolje s tem, da bi mu svetovali, naj bo razumen in naj tudi gospode Pašića, Protića i. t. d. drži na uzdi. S krono itak ne bo nič; ali če se pametno vda volji naroda, mu vsaj ne bo sledilo prokletstvo kot kriveu ali sokriveu za novo preliivanje krvi.

NEKOLIKO O DELOVANJU NA DRAMATIČNEM POLJU V MILWAUKEE.

Milwaukee, Wis. — Zimska sezona zabavnih priredb mineva. Slovenci v Milwaukee in okolici se nimajo vzroka pritoževati, da je bilo premalo zabavnih in dramatičnih priredb v tej sezoni. Tu je uprizorjenih vsako leto toliko dramatičnih prireditev, kolikor v nobeni drugi slovenski naselbini v Združenih državah. Katera naselbina ima tri dramatične klube, kakor jih imamo v Milwaukee? Ti klubi so: Dramatični odsek soc. pev. zbora Naprej; dramatični odsek Samostojnega mladeniškega podpornega društva Lilija in Slovenski narodno-izobraževalni klub Jugoslovani, ki ima sicer svoj sedež v West Allisu, a igre uprizarja v Milwaukee, ne morja zato, da ne bi bilo na West Allis Slovencev, tem-

več zato, ker je razdalja med Milwaukee in West Allisom samo "pet centov" in pa še iz drugih vzrokov. Vsi ti klubi niso pasivni, temveč aktivni in jim gre zasluga, da se pri nas tako vztrajno goji dramatika in umetnost na drugih kulturnih poljih in pa tudi nekoliko "konkurence." Baš tej konkurenci se imamo zahvaliti, da uprizarjajo naši diletantje dobro dovršene igre. Da bi te konkurence kdo napačno ne razumel, moram pripomniti, da delujejo vsi trije klubi složno, roka v roki in je konkurenca omejena le na uprizoritve, to je, igranje.

Ker je ta dopis namenjen v prvi vrsti, da opiše nekoliko prireditev soc. pev. zbora Naprej, ki se vrši na velikonočno nedeljo dne 20. aprila, hočem preiti na stvar.

Priredba se vrši v South Side Turn Hall in pričetek programa bo, kakor navadno, ob 2. popoldne. Spored je sledeči:

1.) Herold: Zampa, overtura, proizvaja Phoenix Musical Circle.

2.) J. Laharnar: Naša zvezda, poje soc. pev. zbor Naprej (moški zbor).

3.) Pogovor z domom, poje slov. pev. in dramatično društvo Ljubljaniica iz Waukegana, Ill. (Mešan zbor).

4.) Resnica, deklamira Anton Kamnikar.

5.) K. Knahl: Novinci, poje slov. pev. klub Zvon (mešan zbor).

6.) J. Aljaž: Oj, z Bogom, ti planinski svet, poje mešan zbor S. P. in D. D. Ljubljaniica iz Waukegana.

7.) J. Aljaž: Ujetega ptiča tožba, poje mešan zbor slov. pev. kluba Zvon.

8.) Dr. B. Ipavec: Slovenska pesem, poje moški zbor Slov. pev. društvo Danica iz Sheboygana, Wisconsin.

9.) Jugoslavija, deklamira gđc. Mary Dobnik.

10.) I. Pl. Zajc: Radnička himna, poje Hrvatski pjevački zbor Vjenac (moški zbor).

11.) J. Aljaž: Na bregu, poje moški zbor Slov. pev. kluba Danica iz Milwaukee.

12.) A. Medved: Nazaj v planinski raj, poje soc. pevski zbor Naprej (mešan zbor).

Mislím, da se toliko duševnega užitka ne nudi rojakom vsak dan, pač pa so take prilike jako redke in to celo v Milwaukee.

Ker vemo, da niso naše zabave popolne brez igre in niti zbor Naprej prezrl tega in se je odločil predstaviti ob tej priliki eno najpopularnejših slovenskih iger "Legijonarje." Igra je povzeta iz Napoleonovih časov in se vrši v Celju na zelenem Štajerskem in na avstrijskem italijanskem bojišču. Lahko bi rekli, da obhajamo stoletnico onih žalostnih časov, žal pa, da ni samo stoletnica, ampak tudi obletnica baš minule svetovne vojne, v kateri so tudi razne legije prostovoljcev igrale svoje vloge, v katere so uniformirali dijake, dečke in starce, kaznjence itd. Pred sto leti so bila poštna sreča, ki so poznala ljubezen in zvestobo, in tudi v današnjih časih jih imamo. Pred sto leti so živeli sebičneži, neznačajneži, hudobneži in drugi taki sla-

bi karakterji... in ali jih danes ni? V tej igri vidimo, da ni šlo pred sto leti "žnidarju" Boštjanu Ježu nikakor v glavo, da so njegove roke ustvarjene za šivanko, ampak "za puško in sabljo" in da ne zapusti žene in otrok, temveč jih položi na altar domovine! Če bi imeli priliko videti vse, kar se je v starem kraju dogajalo med vojno, ali mislite, da ne bi našli v Celju drugega Boštjana Ježa?

Pred štirimi leti sem dobil pismo od prijatelja, tudi iz zelene Štajerske, v katerem med drugim piše, da so rezervisti, odhajajoči na bojišče, peli tudi "Naprej zastava Slave, na boj junaška kri..." Naši legijonarji iz Napoleonovih časov pa so peli "Rom—pom—pom, po koncu glave, en vojak za dva moža..." a v vojaškem taboru so peli drugo, krasno in žalostno pesem "Pa fantič je dekleta imel, da bil ga je ves svet vesel..." Posvečena je inženjerju Ferdinandu Basaju in njegovi izvoljenki, Lavri Rakovi. Krivico, ki se je godila tema dvema, je nemogoče popisati. Lahko pa vidite vso stvar v igri poleg drugega lepega programa na velikonočno nedeljo v South Side Turn Hall na prireditvi soc. pev. zbora Naprej.

F. S. Ermenc.

Neko poročilo pravi, da je bila "komunistična" vlada v Budimpešti strmoglavljena in Bela Kun, ogrski zunanji minister, ubit. Vest ni bila pomeneje ne ovržena ne potrjena, tako da je nemogoče vedeti, kaj je res, kaj pa ne. Zdi se pa, da je tudi pri tej vesti želja igrala večjo vlogo kakor ljubezen do resnice.

Belgrajska vlada je baje v Jugoslaviji razglasila vojno stanje, češ, da je ogrska vlada napovedala Srbiji vojno. Ta vest je zelo sumljiva, kajti izven Belgrada ni nihče ničesar slišel o tej vojni napovedi. Takoj po nastopu sedanje vlade so bili celi kupi poročil o njeni agresivnosti zoper vse sosede in zaveznike, medtem se pa izkazuje, da je storila nova vlada več za dobre internacionalne stike, kakor vse prejšnje. Sploh so vse govornice o militarističnih ogrskih akcijah že zato neverjetne, ker bi bila to skrajno hazardna igra, pri kateri bi si radikalna vlada neizogibno zlomila vrat. Bela Kun in njegovi tovariši menda niso povsem na glavo padli, kar pa bi bili, če bi mislili, da more Ogrska vojaško kljubovati takorekoč vsej Evropi. S tem so tudi v protislovju vesti o konferencah in pogajanjih, ki jih nova vlada deloma predlaga, deloma pa že vrši. Zato je tudi vest o vojni napovedi Srbiji več kakor sumljiva. Poraja pa se še drug sum; ali ne služi "ogrska vojna" belgrajski vladi kot pretveza za razglasitev vojnega stanja? Ali ne povzroča vojnega stanja bolj domači položaj, provociran od teorijskega postopanja Pašićeve klike? Če je kaj na tem, bi postala tudi tista vest bolj razumljiva, ki je pravila, da je bila Karagjorgjevićeva dinastija v Belgradu strmoglavljena in razglašena republika. Srbska vlada je sicer to depešo hitro ovrгла, ali čuditi se ne bi bilo, če bi bilo za tem dimom tudi kaj ognja.

VAŽNO ZA KLUBE J. S. Z.

V soboto 19. aprila se vrši konferenca slov. srbskih sekcijjskih odborov. Klubi ki imajo kakšne nasvete, resolucije ali predloge, naj jih pošljejo tajništvu Zveze.

Tajništvo J. S. Z.

NOTA.

Klubi J. S. Z., ki niso prejeli glasovnic o pravilih, naj to nemudoma javijo tajništvu, da jim pošlje druge.

Tajništvo J. S. Z.

Tvoj prijatelj ni tisti, ki se ti blini in laska, ampak kdor ti pove resnico.

Robantanje je lažje od organiziranja. Toda moč je v organizaciji, ne pa v jeziku.

Kjer je največ besednega radikalizma, je najprej treba pogledati, kje so nasprotniški agenti. V vsakem hiperradikalnem gibanju so imeli provokatorji svoje prste vmes.

Brez socialistov pričakovati socializem se pravi graditi hišo iz sape.

ZA IZOBRAZBO

Razširite svoje znanje! Poučite se o socialnih vprašanjih. Razvedrite si duha! "Proletarec" ima v zalogi sledeče knjige in brošure:	
Upton Sinclair (poslov. J. Zvertnik in I. Kaker): Džungel. Povest iz čikaških klavnice (trdo vezana).....	\$1.50
Etbin Kristan: "V novo deželo"30
"Proletariat"10
"Kdo uničuje proizvodnjo v malem"15
Socialistična knjižnica (dva zvezka) in "Naša bogastva"10
"Kapitalistični razred"15
"Katoliška cerkev in socializem"20
"Zadružna prodajalna ali konsum"05
"O konsumnih društvih"10
Enrico Ferri: "Socializem in moderna veda".....	.50
"Socializem"10
"Spoved papeža Aleksandra"10
Upton Sinclair: "The Profits of Religion" (v angleščini)60
Majska izdaja 1918.10
"Ameriški družinski koledar" letnaki: 1916-17-18, vsaki50
"Ameriški družinski koledar" za leto 1919.50

Poštnina je že všteta v teh cenah. Pošljite naročilo že danes na:

PROLETAREC,

3639 West 26th Street

Chicago, Ill.

NAŠE NALOGE IN NAŠE DOLŽNOSTI.

Ako je tvoje znanje večje, kakor povprečnih drugih ljudi, je tvoja dolžnost, da jih izobrazuješ. Ne pozabi, da se imaš za svoje znanje zahvaliti tistim, ki so stali v znanju višje od tebe. Od teh si se ga navzel, ker si se hotel učiti.

Ljudstvo stremi po znanju, ono hoče izvedeti resnico. Luč resnice prinaša socializem. Tisoči še ne vedo tega, pa se bore proti tistim, ki jim prinašajo resnico in pravico. Poučite jih, da so v zmoti.

Dobe se drugi, ki mislijo, da se znanje o socializmu pridobi na enem shodu, iz enega članka iz ene brošure. Kdor se hoče res poučiti o socializmu, mu ne bo zadostoval za to samo en shod ali ena brošura in en članek. Leta ga je treba študirati, predno je človek sposoben, da tudi med drugimi razširja socialistično znanje. Kadar postaneš sodrug, ni samo dovolj, da si član organizacije in plačuješ prispevke. Tvoja dolžnost je, da pridobiš v organizaciji tudi druge, da razširjaš med delavstvo našo literaturo in naše časopise. Najdete ljudi, ki trdijo, da so socialisti, pa niso bili nikdar naročniki socialističnega lista. Povejte jim, da je pravi socialist podpornik svojega časopisja.

Naša dolžnost je torej agitirati za organizacijo in časopise, ki zastopa interese VSEGA delavstva. Podpira ga pa tako majhen del delavstva in raditega je za ta del delavstva breme vzdrževanja toliko težje.

Slovenski delavci, vam je velja ta apel. Tudi vi imate svojo organizacijo J. S. Z. Ali ste vsi njeni člani? Imate glasilo "PROLETAREC". Ali ste njegovi naročniki? In če niste, zakaj niste? Mar pričakujete, da bo list dobil podporo od tistih, ki so njegovi sovražniki?

Tisti, ki ste naročniki, pridobite tudi druge v naš krog. Agitacija za socialistične liste je težko delo, toda je POTREBNO; če ga ne bomo izvrševali mi, zavedni delavci, kdo ga bo? Proletarec je last slovenske sekcije J. S. Z. Uprava pri listu je izvoljena potom referendumu od članstva te organizacije. Če ni članstvu delo uprave po volji, jo lahko odstrani in izvoli drugo. Dolžnost članstva pa je razširjati list, ki je danes edino orožje v rokah slovenskih razredno zavednih delavcev organiziranih v POLITIČNI organizaciji. Utrdite ga. Proletarec je danes politična revija, s kakoršno se ne morejo ponašati niti naši sodrugi na Slovenskem. Lahko bi izhajala na 32. straneh tedensko, ČE bi naše slovensko delavstvo hotelo podvzeti za list tisto agitacijo, ki bi jo kot zavedni delavci MORALI podvzeti.

MAJSKA REVIJA.

Protij koncu tega meseca izide MAJSKA REVIJA, ki jo izdaja Proletarec vsako leto. Čitatelji in naročniki Proletarca so člani društev in klubov ter raznih drugih organizacij. Porabite svoj vpliv za pridobitev naročil za to revijo. Razširjanje naše literature je NAŠA DOLŽNOST.

Prijatelji, z delom za list in organizacijo se bomo utrdili. Demagogija in nepremišljeno kritiziranje je

voda na mline tistih, ki žele smrt našemu gibanju. Ne bodite njihovi zavezniki. Kar se vam ne zdi prav, kritizirajte stvarno in svetujte, kaj naj se stori po vašem mnenju, da bo v prid lista, organizacije in vsega našega gibanja. Če se boste ravnali po tem pravilu, tedaj ste lahko prepričani, da korakate po poti konstruktivnega dela. **Ne krenite s te poti!**

Sodrugom velja ta apel. Proletarec je v stiski; ni prvič seveda, pa tudi zadnjič ne. Vselej dosedaj, ko se je list nahajal v gmotnih težavah, ste mu priskočili na pomoč. Prepričani smo, da ga tudi sedaj ne boste pustili na cedilu. Ne prosimo miloščine, kajti če bi imel biti list odvisen od miloščine, je bolje, da preneha izhajati. Prosimo podpore zavednih delavcev, katerim je ležeče na tem, da ohranimo slovensko socialistično glasilo. Nabirajte naročnike, kjer je to mogoče. Vzemite prispevek v podporo listu od tistega, ki ga da z zavestjo, da pomaga delavski stvari.

Naročnikom, ki jim je potekla naročnina: Ne čakajte, da pridejo tirjatve iz upravnistva. Sami lahko vidite na naslovu, do kdaj je plačan list. Zapomnite si, da pri številu naročnikov kot jih imamo mi, ne moremo pošiljati lista brezplačno, niti ga ne smemo, ker bi bilo protizakonito. Mi nimamo svoje tiskarne, ne organizacije s tisočaki v blagajni, ki bi nam prišla na pomoč v stiski.

Sodrugi in prijatelji, čas je, da pričnete podvojeno agitacijo za list, ki je res GLASILO slovenskega delavstva v Združenih državah. **Upravnistvo.**

Socializem hoče misli, zdrave misli, globoke misli, ne pa srčnega razburjenja. Površnost je dobra za tiste črede, ki jih rabijo profesionalni političarji, socialisti se pa z njo ne ustvarjajo.

Ni dovolj, da se delavci vznášajo s svojo močjo. Vedeti morajo, kaj in koliko jim še manjka do moči, in delati morajo, da izpolnijo vrzel.

SLOVENCEM V DETROITU IN OKOLICI

Detroit, Mich. — Vsak drugi in četrti petek v mesecu se vrše socialistična predavanja v Slovensko-srbskem lokalu na 424 Ferry Ave.

Slovincem v Detroitu in okolici priporočamo, da se jih udeležujejo polnoštevilno. Če hočete pridobiti znanja o socialnih vprašanjih, o socializmu, o velikih preobratih, ki so danes na dnevnem redu v družabnem sistemu, tedaj ne opuščajte takih prilik. Udeležite se vsakega predavanja, ki ga priredimo. Pogledajte nekoliko okoli sebe, pa boste videli, da se ves svet zanima in zasleduje velika socialna vprašanja. Slovenci v Detroitu ne kažejo tistega zanimanja za tekoče dogodke, kot bi bilo potrebno. Hrvati in Srbi so v tem oziru naprednejši.

dramite se vendar in vstopite v naše vrste, ako ste pripravljeni pomagati človeštvu do boljše bodočnosti. **Jože Kotar, tajnik.**

ADVERTISEMENT

Slov. delavska

podporna zveza

Ustanovljena dne 26.
avgusta 1906.Inkorporirana 22. aprila
1909 v državi Penn.

Sedež: Johnstown, Pa.

GLAVNI URADNIKI:

Predsednik: IVAN PROSTOR, 6120 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

Podpredsednik: JOSIP ZORKO, R. F. D. 2, Box 113, West Newton, Pa.

Glavni tajnik: BLAS NOVAK, 634 Main St., Johnstown, Pa.

1. Pom. tajnik: FRANK PAVLOVČIČ, 634 Main St., Johnstown, Pa.

2. Pom. taj. ANDREJ VIDRIČ, R. F. D. box 4, Johnstown, Pa.

Blagajnik: JOSIP ŽELE, 6502 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Pom. Blagajnik: ANTON HOČEVAR, R. F. D. 2, Box 27, Bridgeport, O.

NADZOJNI ODBOR:

Predsednik nadzor. odbora: JOSIP PERNEL, Box 95, Willock, Pa.

1. nadzornik: NIKOLAJ POVŠE, 1128 Fabyan St., City View, N. S. Pittsburgh, Pa.

2. nadzornik: IVAN GROBELJ, 885 137th St., Cleveland, O.

POROČNI ODBOR:

Predsednik porot. odbora: MARTIN OBERŽAN, Box 72, East Mineral, Kans.

1. porotnik: FRANC TEROPČIČ, R. 1, Banonza, Ark.

2. porotnik: JOSIP GOLOB, 1916 S. 14th St., Springfield, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. JOSIP V. GRAHEK, 843 E. Ohio St., Pittsburgh, Pa.

Glavni urad: 634 Main St., Johnstown, Pa.

URADNO GLASILO: PROLETAREC.

3639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Cenzura društva, oziroma njih uradniki, so uljudno prošeni pošiljati vse dopise naravnost na glavnega tajnika in nikogar drugega. Denar naj se pošlje edino potom Poštnih, Expressnih, ali Bančnih denarnih nakaznic, mikakor pa ne potom privatnih čekov. Nakaznice naj se naslavljajo: Blaž Novak, Title Trust and Guarantee Co. in tako naslovljeno pošiljajo z mesečnim poročilom na naslov gl. tajnika.

V slučaju, da opazijo društveni tajniki pri poročilih glavnega tajnika kake pomanjkljivosti, naj to nemudoma samnanjo uradu glavnega tajnika, da se v prihodnje popravi.

Greensburg, Pa. — Kot člen SDPZ hočem tudi jaz povedati svoje mnenje glede odstavljenja glasila Glas Naroda.

Po mojem mnenju je dal gl. odbor dosti časa Glasu Naroda, da dokaže stvari kar je pisal čez organizacijo oziroma gl. odbornike, pa on se ni nič oziral na to, samo napadal je gl. odbornike ne da bi mogel te napade utemeljiti. Ako bi v resnici vedel za kakšne krivde gl. odbora, ve vsakdo, da bi jih obelodanil z debelimi črkami.

Ker je pa sedanje glasilo tudi dober list za vsakega delavca, zato jaz nič ne protestiram proti sedanjemu glasilu in mislim, da tudi nihče drugi ne, kdor se zaveda svojega delavskega stanu.

Ob enem se pa tudi strinjam s predlogom, da naj bi tudi SDPZ. imela svoje lastno glasilo ker s tem

bi bila odstranjena vsaka zmešnjava v bodoče. Skoraj vse večje organizacije imajo svoja lastna glasila, zakaj bi ga tudi mi ne imeli?

Sobratiski pozdrav članom in članicam S. D. P. Z. in čitateljem Proletarca. **Jožef Šume.**

SPREMEMBE PRI DRUŠTVIH S. D. P. Z.

V MESECU FEBRUARJU 1919.

Št. 1. Suspendirani: Tomaž Blažena, 5718; August Pleskovič, 11272. Črtan: Ivan Vrtačnik, 5869.

Št. 2. Pristopila: Jožefina Ludman, 11311. Zopet sprejet: Jožef Tomson, 3955. Suspendirani: Jožef Kosmatin, L 1439; Jožef Gabrovšek, 8563; Ivana Gabrovšek, 8557; Alojzija Novšak, 8552; Andrej Mlakar, 8579.

Št. 3. Odstopil: Andrej Urbas, 65. Črtan: Vincenc Car, 8527. Prestopili: Ivan Juričič, 5270; Anton Količ, 5271, k št. 152; Neža Urbas, 3267, k št. 1.

Štev. 4. Prestopil: Jakob Likar, 5342, k št. 36.

Št. 5. Suspendirana: Silvio Vivadeli, 8440; Frank Oblak, 4028.

Št. 7. Zopet sprejeti: Frank Dermota, 7626; Ana Dermota, 7643; Frank Jazbec, 203; Mihael Nakiš, 4392; Pavel Puslar, 7644. Suspendirani: Martin Bratkovic, 697; Alojzij Banič, 7627; Jožefa Banič, 7662; Jožef Jaklič, 186; Frank Regina, 2509.

Št. 9. Pristopil: Karol Šuštaršič, 11354; Nikolaj Busija, 11332. Umrl: Jurij Kos, 269.

Št. 10. Pristopila: Helena Godec, 11312. Suspendiran: Zeinsk Boltek, 5413. Črtani: Ivan Benunščak, 5305; Ivan Simončič, 11124.

Št. 11. Prestopil: Ivan Dolez, 469, k št. 5.

Štev. 12. Črtan: Bartol Hribček, 5045.

Št. 13. Suspendiran: Jožef Pfeiffers, 9743.

Št. 14. Zopet sprejeti: Anton Urban, 4048; Frank Mahaček, 4738; Frank Krušel, 5182. Suspendirani: Sabol Mato, 5383; Štefan Sabol, 5384; Iloj Jerbič, 11137; Anton Firkas, 6066. Črtani: Ivan Gerbič, 5220; Ivan Salingar, 6125; Mihael Žgela, 11163.

Štev. 16. Pristopil: Frank Debeljak, 11313. Črtan: Anton Tomšič, 417.

Št. 18. Zopet sprejet: Jožef Volk, 10549. Suspendirani: Ivan Ukovič, 10608; Marija Ukovič, 10615; Ivan Kučič, 10565; Frank Gril, 10616; Franc Opič, 10619.

Št. 20. Suspendirani: Ivan Valentin, 10243; Franc Marcerb, 10253.

Št. 21. Suspendirani: Štefan Fiket, 5883; Anna Burkelc, 9845; Karol Taufar, 1186.

Št. 22. Zopet sprejeti: Alojzij Banič, 9155; Terezija Banič, 9186; Anton Laurich, 9175; Frank Penca, 569. Suspendirani: Alojzij Žakol, 3869; Marija Žakol, 5003; Ježef Benič, 9152; Rudolf Terdin, 9162; M. Sever, 9198; Rozalija Martinčič, 9187; Jožef Črtalič, 9195. Črtani: Jožef Priveršek, 9160; Franc Furar, 1904; Anton Mežnarič, 2638.

Št. 23. Novo pristopli: Andrej Kotnik, 11315; Ivan Šrbec, 11314. Zopet sprejet: Vilijam Maroška, 3998. Suspendiran: Alojzij Zakrajšek, 11165. Črtani: Boštjan Misič, 4593; Franc Logar, 8138.

Št. 24. Suspendirani: Angelo Congnar, 9674; Anton Šuštar, 9683; Štefan Posipaj, 10886. Črtan: Jožef Podgedvany, 1863. Prestopili: Ivan Debevc, 4811; Jožef Logar, 5062, k št. 23.

Št. 25. Odstopli: Leo Poljanec, 6269; Pavel Porenta, 3846. Prestopil: Alojzi Potočnik, k dr. št. 51. Umrl: Jožef Urbančič, 10338.

- Št. 26. Pristopil: Franc Merlak, 11333. Zopet sprejet: Ivan Basara, 2993. Suspendirana: Marija Jurčič, 5552.
- Št. 27. Novo pristopil: Franc Plestenjak, 11334.
- Št. 29. Zopet sprejeti: Lovrenc Jereb, 4936; Franc Jereb, 2930. Suspendirani: Anton Luštrak, 1023. Črtani: Anton Mezek, 850; Andrej Babiš, 3964; Anna Babiš, 4134; Anton Suhadolnik, 5372.
- Št. 32. Novo pristopli: L. J. Stevens, 11308; Ivana Trojar, 11309; Jems Gola, 11310.
- Št. 33. Suspendirani: Franc Ocepek, 1040; Franc Cirar, 3505; Ana Cirar, 9557; Ivan Laurin, 3390; Ivan Mohar, 9525. Črtan: Stanislav Miklovič, 9590.
- Št. 35. Zopet sprejet: Andrej Bombač, 1159. Črtani: Matija Balog, 8328; Matija Matos, 8309; Ljuba Matos, 8315; Jakob Skapin, 8322; Brta Skapin, 8307.
- Št. 36. Zopet sprejet iz pasivnosti: Pavel Kapič, 6131. Suspendirani: Ivan Škoda, 6380; Jurij Buckovic, 6132. Prestopil: August Landsman, 11153; k dr. št. 81.
- Št. 37. Frank Hribar, 4822; Anton Vavpotič, 4132; M. Podnar, 3253.
- Št. 38. Novo pristopli: Jožef Smith, 11316; Adam Vitlip, 11317. Zopet sprejeti: Štefan Štucin, 8600; Nick Turkalj, 8606; Helena Turkalj, 8659. Suspendirani: Štefan Debogovič, 11156; Pavel Matušek, 4594; Adolf Namunek, 11154; Ivan Stermole, 1329; Jožef Turkalj, 8633; Jožef Verbsnič, 6111; Ivan Zagorc, 8603; Cecilija Matušek, 5641. Črtan: Jožef Orehovski, 3648. Prestopil: Ivan Šuštaršič, 8604; k dr. št. 59.
- Št. 39. Črtana: Batista Giovitta, 5800; Alojzij Flere, 5794.
- Št. 40. Suspendiran: Franc Florijan, 6199.
- Št. 41. Zopet sprejeti: Matevž Gorišek, 9123; Uršula Gorišek, 3085. Suspendirani: Franc Mesojevec, 11169; Mirko Serozin, 5651; Ivan Oblak, 4053; Aton Tomažin, 9122; Marija Papež, 3499; Tadije Bodavinec, 11107; Florijan Obarstar, 11198; Apolonija Tomažin, 9100; Marija Blatnik, 3494; Anton Abram, 9064; Marija Abram, 9126. Črtani: Ivan Rangus, 2844; Marija Rangus, 3496; Marija Parhul, 2077. Umrli: Franc Tomažin, 9113.
- Št. 42. Novo pristopila: Franciška Perovšek, 11335.
- Št. 43. Suspendirani: Franc Amrich, 5671; Franc Volčanšek, 9811; Adam Dorsh, 4953.
- Št. 44. Novo pristopili: Marija Oblak, 11319; Ana Novak, 11318.
- Št. 45. Suspendirani: Franc Bevc, 9808; Karolina Bevc, 9822.
- Št. 47. Zopet sprejet: Jožef Cehanovič, 1914. Suspendirani: Ivan Razvoza, 5139; Mihael Borinsky, 9136; Julija Borinsky, 9137.
- Št. 48. Prestopil: Franc Pucelj, 1984; k dr. št. 145.
- Št. 50. Zopet sprejeti: Alojzij Korošec, 6113; Jožef Smarda, 9252; Martin Cafuta, 9226; Franc Polšak, 9336; Frank Mauc, 9282; Ana Polšak, 9353; Suspendirani: Vincenc Čeč, 4167; Leo Volk, 9217; Gregor Vrhovec, 9248; Franc Volk, 9281; Ivan Gorenc, 9288; Ignac Žibert, 9231. Črtan: Ivan Singel, 9301.
- Št. 51. Novo pristopli: Leopold Kerničnik, 11349; Anton Kuhel, 11348; Franc Verbič, 9056. Zopet sprejeti: Alojzij Hofart, 10325; Franc Strehovac, 3327; Jakob Pivk, 4387; Jakob Legan, 9004; Jernej Mandel, 9138; Matija Jerele, 6285. Suspendirani: Jožef Tapič, 2145; Karol Škufca, 2427; Alojzij Turk, 3249; Anton Založnik, 4400; Ivan Volko, 5167; Ana Volk, 5377; Frank Klemenčič, 8962; Leo Simončič, 9895; Franc Donac, 9887; Ivan Eržen, 9011; Frank Gabrenja, 10326; Jožef Lunder, 9033; Matija Kolar, 2667; Ivan Usaj, 4983. Črtani: Jakob Kocjan, 151; Jožef Kurbar, 1009; Štefan Bajc, 5203.
- Št. 52. Odstopil: Anton Kržič, 2210.
- Št. 55. Zopet sprejet: Ivan Čak, 2336.
- Št. 56. Novo pristopli: Mestek Franc, 11321; Jožefina Mestek, 11320. Zopet sprejeti: Terezija Voglar, 6280; Ivan Bukovinski, 10656; Alojzij Likovšek, 3288. Suspendirani: Ludvik Butara, 10629; Franciška Fabjan, 3469; Franc Illis, 5441; Ivan Salamon, 3470; Marija Salamon, 3771; Anton Zbošnik, 10643; Franc Kotar, 10708; Jožefa oKtar, 10711; Jožef Cvetkovič, 5044. Črtani: Franciška Božič, 4107; Ana Cvelbar, 10629. Umrli: Anton Conigam, 7282. Prestopil: Ivan Gačnik, k dr. št. 18.
- Št. 57. Odstopila: Antonija Lokar, 2594.
- Št. 58. Suspendirani: Gregor Zoglar, 2655; Jožef Trdina, 11297; Marija Trdina, 11298.
- Št. 59. Zopet sprejet: Fabjan Bešteč, 2722. Suspendirani: Gabriel Kopjar, 3706; Ivan Stravs, 3300; Ivan Zdolšek, 4125; Alojzij Saver, 2729; Franc Kopjar, 3892; Matol Fuh, 6418; Fabjan Bestek, 2732; Florijan Pišek, 5282; Alojzij Rahten, 5245. Črtan: Mihael Gerl, 5588. Prestopil: Franc Cizuke, 7089; k dr. št. 38.
- Št. 60. Suspendirani: Franc Bogataj, 4094; Ivan Rihtar, 8700; August Školj, 8718; Ivan Markus, 8750. Prestopil: Ivan Vehar, 8727; k dr. št. 143.
- Št. 61. Zopet sprejeti: Jožef Piškur, 2787; Ivana Piškur, 5609.
- Št. 62. Novo pristopila: Rozalija Grebenc, 11336. Suspendirane: Ana Prmozar, 3967; Jožefa Jeglič, 11121; Marija Klavšek, 3013; Ana Zakrajšek, 3015; Jožefa Kakec, 4997; Jožefa Turk, 2801; Ana Ferenček, 3907; Marija Starc, 4816; Angela Pucelj, 5196; Franciška Umetič, 5643; Marija Bačnik, 3115; Marija Urbas, 2797; Rozalija Vidergar, 5945; Jožefa Jereb, 5698; Rozalija Škrjanc, 6345; Ana Mišmaš, 6260.
- Št. 63. Prestopila: Marija Šuštaršič, 3241; k dr. št. 29.
- Št. 65. Zopet sprejeti: Frank Konšek, 10981; Alojzij Klanšek, 10968. Suspendiran: Štefan Benedikt, 5428.
- Št. 66. Suspendiran: Ivan Ciman, 6220.
- Št. 67. Novo pristopil: Jurij Lončar, 11323. Suspendirani: Jurij Mihaljevič, 5201; Marija Mihaljevič, 5326.
- Št. 68. Suspendirani: Frank Mokuc, 9652; Elizabeta Mokus, 9661; Anton Bogina, 9660; Leo Rozman, 4210.
- Št. 69. Zopet sprejeta: Stanko Čučulič, 7987; Roman Črnič, 7995. Suspendiran: 8003.
- Št. 70. Suspendirani: Jožef Negro, 4732; Jožef Vasio, 5067; Valentin Vazaz, 5616; Anton Simleša, 6871; Matija Penič, 4710; Ilija Granič, 5125; Ladimir Mihč, 5730. Prestopil: Franc Krajšek, 8422; k dr. št. 13.
- Št. 71. Anton Kliček, 3605; Ivan Glašič, 5081; Neša Struc, 5482; Mihael Struc, 5483; Marija Struc, 5334.
- Št. 72. Novo pristopne: Simon Gembala, 5619.
- Št. 73. Novo pristopil: Jožef Potrebuješ, 11360. Suspendiran: Jožef Mejak, 5509.
- Št. 74. Suspendirani: Ivan Žurga, 4285; Ivan Hočevar, 3767.
- Št. 75. Črtan: Frank Kolez, 1154.
- Št. 78. Zopet sprejet: Marko Magdič, 4971.
- Št. 80. Suspendiran: Benedik Pelesk, 6016.
- Št. 81. Novo pristopil: Anton Veršek, 11337.
- Št. 82. Zopet sprejet: Jožef Slapnik, 11056. Suspendirani: Štefan Brezovar, 11017; Anton Čufar, 11017.
- Št. 84. Novo pristopli: Jožef Dušen, 11346; Ignac Dujanovič, 11347. Suspendirani: Ivan Dudjek, 5910; Ivan Kubin, 5916; Mile Miljenič, 6110; Anton Kalič, 5911;

Jura Kalič, 6109. Prestopili: Blaž Šilc, 9367; Jožefa Šilc, 9369; k dr. št. 50.

Št. 86. Suspendirani: Jožef Žabjek, 5939; Andrej Kravanja, 6270; Leo. Jereb, 9627.

Št. 88. Prestopil: Ivan Lipovšek, 9291, k dr. št. 50.

Št. 90. Novo pristopil: Ivan Kobilšek, 11331.

Št. 91. Črtan: Frank Depodesta, 6118. Prestopil: Jakob Gamšek, 9395; k št. 23.

Št. 92. Suspendirani: Rudolf Kranc, 2006; Rudolf Prošinc, 9715. Črtan: Anton Tomšič, 9720. Prestopili: Karol Pance, 9697; Marija Pance, 9709.

Št. 93. Suspendiran: Alojzij Hribar, 9825.

Št. 95. Prestopil: Marko Golobič, 9904, k dr. št. 145.

Št. 96. Zopet sprejeti: Nikolaj Car, 9933; Anton Konila, 9931. Suspendirani: Mirko Flux, 9938; Gabriel Propst, 6446. Prestopil: Alojzij Stangel, 9937; k št. 51.

Št. 97. Suspendiran: Vilijem Hudik, 9945.

Št. 98. Zopet sprejet: Valentin Fertuna, 9870.

Št. 100. Zopet sprejeti: Anton Mlinar, 11250; Jožef Švigelj, 6460; Anton Rohec, 6486; Jožef Zidar, 6559;

Franciška Zidar, 6535; Ana Skubic, 6461; Marija Janob-

fovsky, 6488; Marija Cerer, 6636; Ivan Cerar, 6556. Suspendirani: Matija Markovič, 6530; Ivan Žgavec, 6533; Ivan

Grošel, 6615.

Št. 101. Suspendiran: Rok Petelin, 8849.

Št. 102. Zopet sprejeti: Karol Tomažin, 8838; Franc Karnič, 8878; Franciška Karnič, 8875; Ivan Kovačič, 8868; Jakob Trojan, 8870. Suspendirani: Martin Janko-

vič, 6441; Marija Jankovič, 3872; Franc Kostelic, 1070.

Št. 104. Črtan: Franc Mihelič, 6652.

Št. 105. Odstopil: Ivan Rolih, 10041.

Št. 108. Suspendirani: Ivan Podbregar, 10142; Florijan Letnar, 10113.

Št. 109. Črtani: Ivan Bokal, 7508; Marija Bokal, 11186; Ivan Simončič, 7472. Prestopili: Pavel Obregar, 7500; k št. 88. Anton Simončič, 7497; k št. 68.

Št. 111. Prestopili: Ivan Rogel, 6716; Franciška Rogel, 6744; k št. 104.

Št. 112. Novo pristopil: Karol Perušek, 11340. Zopet sprejeti: Jožef Keržman, 10180; Anton Tishler, 10213; Marija Tishler, 10218. Suspendirani: Anton Vid-

mar, 10181; Franc Mikolič, 10206; Mihael Klopčič, 10204; Martin Zagorč, 10228; Jožef Bečaj, 10221; Ma-

rija Klopčič, 10214.

Št. 114. Zopet sprejet: Franc Kastelič, 7517.

Št. 116. Novo pristopil: Walder Petrušević, 11326. Suspendirani: Peter Marteneli, 7550; Angelo Gabruri, 7576; Ivan Shragel, 7609. Odstopil: Ivan Merlak, 3627.

Št. 117. Zopet sprejeti: Marko Kovačič, 7248; Karol Semičar, 7194; Angelo Tesaro, 11090; Ivan Wasečar, 7245; Alex. Fabčinski, 7270; Valentin Dolenc, 7137;

Florijan Debelak, 7146. Suspendirani: Angelo Marnšin, 7082; Mihael Turk, 7085; Ivan Kadon, 4102; Franc Bruss, 7008; Štefan Goros, 7117; Anton Jenc, 7122; Marija

Janc, 7216; Mihael Zorc, 7140; Fred Hochen, 7166; Emil Snajder, 7306; Franc Rebernik, 7219; Ivan Maloveč, 7288; Karol Dominadini, 7230; Garlford Govočas, 7261;

Franc Treven, 7260; Vincenc Dernač, 7148.

Št. 121. Suspendirani: Matevž Colič, 8886; Ivan Stegič, 8888; Franc Petkovšek, 8924; Ivan Grdin, 8931;

Max Milin, 8934; Jakob Gabrovšek, 8936; Štefan Štegič, 8907; Cvetko Fabjan, 10898; Matija Cukalo, 8945; Sam

Ukaj, 11134; Štefan Grabidec, 8911; Leo. Marošek, 8897; Ivan Istenič, 8929.

Št. 122. Novo pristopil: Ivan Mandel, 11327.

Št. 126. Zopet sprejeti: Alojzij Vrček, 7093; Jakob Rantresen, 6835; Ivan Hlapše, 6863; Franc Kelhar, 6879.

Suspendirani: Franc Bališ, 6848; A. Kozlevčar, 6806; Anton Urankar, 6819; Jožefa Medved, 6826; Ignac Med-

ved, 6834; Fr. Košelj, 6843; Ivan Bališ, 6793; Matija Lindič, 6875; Leo. Jeras, 6888; Fr. Kaini, 7991; Fr.

Krall, 6877; Fr. Seničar, 6953; Alojzij Kočjaž, 6920; A. Blatnikar, 6920. Umrl: Anton Morell, 6904.

Št. 128. Suspendirani: Ivan Škoda, 10498; Ivan Cimermanič, 10800; Ivan Zapret, 1006; Franc Bašek, 10809; Marija Šinkovec, 10813; Jožef Bečer, 10827;

Anton Gerbanja, 10828; Jožef Korinc, 10833; A. Znajdaršič, 10834; A. Stregar, 10863; Fr. Luzar, 10865; R.

Cimermančič, 10840; Ivana Šinkovec, 10849; Franciška Gerbajs, 10857; K. Stergar, 10874; Alojzija Škoda, 10872.

Št. 130. Suspendiran: Ivan Korenčar, 6983. Umrl: Martin Cerar, 6981.

Št. 131. Suspendirani: Jožef Kreuz, 7866; Mike Vukovič, 7896; Ivan Borič, 7893; Peter Perman, 7915; Fr.

Lukšič, 7925.

Št. 132. Suspendiran: Ivan Penko, 9473.

Št. 133. Zopet sprejet: Fr. Petrič, 9430. Suspendirana: Marija Sprejar, 9443. Umrl: Jožef Kopare.

Št. 134. Novo pristopla: Marija Marolt, 11328.

Št. 139. Novo pristopili: Ivan Danka, 11329; Mihael Šuler, 11330.

Št. 142. Črtan: Peter Habjan, 8098.

Št. 144. Novo pristopili: Mihael Janič, 11341; Marija Pelan, 11342. Zopet sprejeti: Fr. Orel, 10305; Fr. Koc-

jan, 4942; Franciška Vales, 10324. Suspendirani: Karol Zadnik, 10304; Luka Žavbi, 10314; G. Vučetič, 11191;

Anton Dovgan, 10307; Jožef Pumpar, 11094; M. Reme-

novič, 11093; A. Mejak, 10319. Črtan: Simon Žalec, 1031.

Št. 145. Novo pristopil: Martin Škoff, 11345. Zopet sprejeti: Ivan Špelič, 7360; Jožef Eržen, 7383; Filip

Troha, 7390. Suspendirani: Fr. Brezorav, 7358; Ivan Lešnik, 5999. Črtani: A. Blatnik, 7404; Filip Možina, 7367; Fr. Bavčič, 7401.

Št. 150. Suspendirana: Ana Stegel, 11101; Marija Sabic, 11100.

Št. 151. Peter Rački, 7832.

Št. 152. Novo pristopil: Filip Markulinčič, 11343. Suspendiran: Anton Crkvenčič, 11075.

Št. 153. Suspendiran: Ivan Ocepek, 8198.

IZKAZ PRISPEVKOV V MILIJONSKI FOND S. R. Z. PRI OKROŽNI ORGANIZACIJI S. R. Z. ŠTEV. 2. ZA JOHNSTOWN IN OKOLICO.

(do dne 26. marca, 1919.)

Naselbina Bon Air.

Nabiralci:	nabral:	
Anton Zalar	\$177.00
Frank Pristavec	104.00
Matevž Stražišar	84.00
Ivan Milavec	50.00
Anton Turšič	25.00
Ivan Bizjak	6.00
Mat. Pristavec	25.00
		Skupaj....\$471.00

Naselbina Conemaugh,

Nabiralci:	nabral:	
Ivan Brazovec	\$179.00
August Orel	107.00
Matija Šergan	55.00
Anton Kolar	25.00
Andrej Vidrich	50.00
		Skupaj....\$416.00

Naselbina Dunlo,		
Nabiralci:	nabral:	
Frank Naglich		
Anton Tavcher		
Lois Bavdek		
Josip Hribar		
Louis Strle	(skupno)	
Martin Voljčak\$394.00	Skupaj....\$394.00

Naselbina Cambria City,		
Nabiralci:	nabral:	
Gregor Hreščak\$100.00	
Ivan Lunka 20.00	
Frank Gabrenja 75.00	
Martin Logar 100.00	
Ivan Otoničar 14.00	
Ivan Mombach 25.00	
Veselični preost. 38.33	Skupaj....\$372.33

Naselbina Lloydell,		
Nabiralec	nabral:	
Frank Ilersich\$226.00	Skupaj....\$226.00

Naselbina Moxham,		
Nabiralci:	nabral:	
Ivan Jager\$117.00	
Mihael Amershek 63.00	
Ivan Zupan 25.00	
Josip Rogelj 20.00	Skupaj....\$225.00

Naselbina Park Hill,		
Nabiralci:	nabral:	
Blas Novak\$ 58.00	
Anton Gabrenja 25.00	Skupaj....\$ 83.00

Naselbina Hoowersville,		
Nabiralec	nabral:	
Franc Kuhovski\$ 75.00	Skupaj....\$ 75.00

Naselbina Newton,		
Nabiralci:	nabral:	
Josip Pavlovcich\$ 44.00	
Andrej Milavec 25.00	Skupaj....\$ 69.00

Naselbina Franklin,		
Nabiralci:	nabral:	
Jakob Gabrenja\$ 28.00	
Frank Pavlovcich 25.00	Skupaj....\$ 53.00

Naselbina Johnstown,		
Nabiralec	nabral:	
Andrej Vidrich\$ 53.00	Skupaj....\$ 53.00

Naselbina Bossville,		
Nabiralec	nabral:	
Ivan Prelec\$ 38.00	Skupaj....\$ 38.00

Naselbina Celso,		
Nabiralec:	nabral:	
Gasper Gavez\$ 17.00	Skupaj....\$ 17.00

Skupnih dohodkov do 26. marca je toraj....\$2,492.33
 Od zgorajšne vsote je bilo poslana na eksekutiva
 S. R. Z. sledeče:
 Dne 20. jan. t. l.\$1,000.00

Dne 17. februarja t. l. 1,000.00
 Dne 28. marca t. l. 492.33

Skupaj\$2,492.33
 Ostane v blagajni..... 0000.00

Članstvu Okrožne organizacije sporočamo in ob enem ga prosimo, da naj nam oprostí ker nismo navedli posameznih imen darovalcev v tem proračunu; vzrok je namreč, da bi vzelo preveč prostora v listih priobčiti tako dolge imenike. Ker pa je eksekutiva S. R. Z. že to zadevo rešila s tem, da bo izdala posebno izdajo "Jugoslav Review" v kateri bodo priobčena vsa imena darovalcev, je naš tajnik okrožne organizacije br. L. Krašna izdelal imenik ter ga poslal eksekutivi da ga priobči ob enem z drugimi.

Naša okrožna organizacija je do sedaj pošiljala na eksekutivo vsaki mesec še posebej po \$20.00 katera vsota pa ni zgoraj všteta; isto se smatra kot članarino za naše skupno članstvo. Tudi nekatere naselbine v našem okrožju se niso hotele priklopiti h naši organizaciji iz neznanih vzrokov, ter so iste kar naravnost pošiljale prispevke na eksekutivo, kljub temu da so rabile naše izkaznice pri nabiranju prispevkov; iste nismo pri računu upoštevali, to pa zato ker ni šel denar skozi naše roke. Splošno se sodi, da se je iz našega okrožja prispevalo nad tri tisoč dolarjev v milijonski fond, kar je živ dokaz, da živi tu zavedno slovensko ljudstvo, ki rado žrtvuje kadar se gre za v pomoč svojemu narodu. Zavednim darovateljem bodi na tem mestu izrečena iskrena zahvala!

Nekateri nabiralci nam še niso vrnili izkaznice niti niso še prinesli nabrano vsoto katero imajo na rokah dasi smo čakali do zadnjega trenutka, da v poročilo vključimo tudi njih doneske, ter zapišemo imena darovalcev. Nekateri nabiralci nam niso poslali tudi popolnih imen darovalcev, kar nam je dale veliko preglavic pri sestavi imenika, radi tega bo v njem semintja kako pomankljivost, kar pa naj se nam ne šteje v zlo.

Sledeča društva in posamezniki so prispevali po in nad \$50 ter so glasom sklepa opravičeni do diplome:
 Dr. Sv. Cirila in Met. šte. 16. JSKJ, Johnstown.....\$100.00
 Dr. Sv. Alojzija šte. 36. JSKJ., Conemaugh.... 100.00
 Slov. Pev. in izobr. dr. Bled, Conemaugh..... 50.00
 Dr. Boritelj, šte. 1. SDPZ., Conemaugh..... 50.00
 Dr. Adrija šte. 3. SNPJ., Johnstown..... 50.00
 Slovenska Godba, (odsek Viharja), Dunlo..... 50.00
 Dr. Naprej za Svobode, šte. 162. SSPZ., Bon Air 50.00
 Društva v Lloydell..... 100.00
 Frank Kuhovski, Hoowersville..... 55.00
 Bon Airski Mladenci na ženitovanju..... 54.00

Društva darovala manj kot \$50:
 Samostojno dr. Moxham, Johnstown.....\$ 25.00
 Slov. pev. društvo Veseli Planinc, Newton..... 25.00
 Dr. Triglav, šte. 82. SNPJ., Johnstown..... 25.00
 Dr. Delavec, šte. 59. SSPZ., Conemaugh..... 25.00
 Dr. Napredni Slovenci, šte. 252. SNPJ., Bon Air 25.00
 Slov. Moxham Godba, Johnstown..... 20.00
 Odsek SRZ., Lloydell, Pa..... 10.00
 Dr. Napredni Radnici, t. 152. SDPZ., Johnstown 10.00

Bratsko predloženo!

Andrew Viebrich, predsednik. Louis Krasna, tajnik.

Ker postaja boj proti socializmu od do dne težavnejši, skušajo kapitalisti zapeljati temperamentnejše socialiste v take struje, kjer bi jim s kazenskim zakonom laže prišli do živoga. In pogostoma ne opazijo radikalni delavci sami, da se le žrtve sovražniških intrig.

**ALI SI BOLAN?? ALI TRPIŠ??
ČITAJ SLEDEČE V TVOJ
LASTNI DOBROBIT.**

Čitaj, kaj pravi Pittsburghčan.

"Gospodje: —

Zavoj zdravila Laxcarin sem prejel pred par tedni in če vam hočem povedati resnico, moram pripomniti, da nisem imel dosti zupanja vanj, kajsi poskušal sem še mnogo oglašanih zdravil. Sledil sem vašim predpisom za rabo tega zdravila kar najnatančneje. Uspeh ni izostal. Kako naj se Vam zahvalim za toliko dobroto? Da, jaz vem, kako Vam bom izkazal svojo hvaležnost. Povedal bom vsem mojem znancem o Vašem čudežnem zdravilu, ker jim želim ravno tako ozdravljenja kakor sem ga bil jaz deležen. Izrekam pa Vam najpristrénejšo zahvalo zanj. To zdravilo, je naravnost čudežno uspešno proti zaprtju in jaz sem trpel toliko, da sem dobival prepričanje, da bom dobil od pomoč šele na "drugem svetu".

Prosim, pošljite mi nemudoma dva ducata zavojev Laxcarina, enega zame, enega pa za mojega brata, ki živi v Coloradi.

Bodite zagotovljeni, da bom napravil svoj del za dobroto, ki ste mi jo napravili.

Prosim, pošljite teh 24 zavojev takoj, ker so mi že vse tablete pošle.

Ostajam, s spoštovanjem Vaš
A. Varad, 512 N. St. Clair St.,
3rd Floor, Pittsburgh, Pa."

Tvoje zdravje zavisi zelo mnogo od sposobnosti tvojega organizma ustavljati se zastrupljevalnim vplivom, ki se koncentrirajo v želodec, jetrih in vranici. Kadar se škodljivi vplivi v tvojem organizmu utrdijo, je izguba življenja v nevarnosti. V mnogih slučajih to seveda ne pomenja smrti, kajti kljub tem vplivom človek lahko živi še dolga leta, kar ni drugega kakor dolgo, nezadovoljno, naravnost mizerno življenje, polno skrbi in tuge. Če je v tvoji moči dobiti od pomoč — zakaj se je ne poslužiš? Poskusi Laxcarin, če trpiš na neprebavnosti, omotici, na kislini v želodec, glavobolu, izpuševanju plina, pekočine na

srecu, nespalnosti, zaprtju, rmene kože na belini oces, kar so navadno znaki slabo delujočih jeter; nadalje, če imate slab tek, ali če je tek dober, pa vam hrana ostaja v želodecu čez nenormalen čas. Laxcarin bo vam na zadovoljiv način očistil želodec in čreva ter spravi jetra in vranice v pravilnon akciijo. Na ta način ne očistite samo celo vašo notranjost, nego stopnjema tudi kri. Šest zavojev tega zdravila, ki navadno zadoštuje za popolno ozdravljenje, stane pet dolarjev. En zavoj stane en dolar. Naročila naslavljajte na Laxcarin Products Co., Dept. Z-6, Pittsburgh, Pa.

Pripomba: Laxcarin se ne prodaja v lekarnah, radi tega ga morate naročiti direktno od družbe. Advertisement.

**NAROČNIKOM AMERIŠKEGA
DRUŽINSKEGA KOLEDARJA!**

Ta teden so bila razposlana zadnja naročila koledarjev. Do 19. aprila morajo biti pošiljatve v rokah naročnikov. Kdor jih ne prejme do tega dne, naj vpraša v poštnem ali ekspresnem uradu, če so pošiljatve tam zadržane. V nasprotnem slučaju pišite upravnštvu "Proletarca."

Dotičniki, ki naročenih koledarjev ne bodo mogli prodati, naj jih vrnejo upravnštvu "Proletarca."

V demokratični stranki je precejšen punt. Nekateri njeni modrijani besne in proglašajo Wilsona za socialista. S tem sicer streljajo daleč preko cilja; Wilson — vsaj doslej še — ni socialist. Ampak trditev je zanimiva. Wilson je storil marsikaj pametnega in se je nekolikokrat postavil za prava demokratična načela. In zato ga njegovi nasprotniki prišivajo socialistom, s čimer nehote priznavajo, da mora biti socializem vendarle kaj pametnega.

Predsednik Wilson je naročil, da naj bo ladja "George Washington" takoj pripravljena zanj. To pomeni, da se je naveličal diplomatskega slepomišenja. Ali naj se sklene mir na podlagi nje-

govih 14 točk, kar se lahko zgodi brez odlašanja, ali se pa vrne v Ameriko in pusti diplomatske mešetarje same. — Bila bi zares lepa demonstracija, če bi to storil in demokratični svet bi mu bil hvaležen zanjo.

SLOVENC

pristopajte k

**SLOVENSKI NARODNI POD-
PORN JEDNOTL**

Naročite si dnevnik "Prosveta". List stane za celo leto \$4.00, pol leta pa \$2.00.

Vstanavljajte nova društva. Deset članov(ic) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

MILWAUKEE, WIS.

Seje slovenskega soc. kluba se vrševsak drugi in četrti petek v mesecu v Ilirija dvorani", 310—1st Ave. Ker so vedno važne stvari na dnevnem redu, zato Vas veže dolžnost, da pridete vsi na sejo. Pripeljite s sabo tovariše, ki se zanimajo za razredni boj in še niso v organizaciji.

Ant. Jeraj, tajnik,
495 Park Str.

Ako kdo želi prevzeti zastopstvo Proletarca za nabiranje naročnikov in oglasov, naj piše upravnštvu za potrebne listine in informacije. Če imate v sebi zmognosti agitatorja, ne odlašajte, nego pričnite z delom za list in organizacijo takoj.

Med knjige, katero bi moral prečitati vsakdo, ki hoče pridobiti nekoliko vpogleda v razna verstva, spada vsekakor The Profits of Religion. Spisal jo je znani socialistični pisatelj Upton Sinclair. Ta knjiga pomenja petnajst let njegovega dela in je edina te vrste v angleški književnosti. Knjiga (mehko vezana) stane 60c. Kdor je zmožen čitanja angleščine, naj jo naroči v upravnštvu Proletarca.

Za delavca je tako potrebno, da čita delavski list, kakor da se umiva, kopa, da ima oprano perilo in osnaženo stanovanje.

PROTI NEPREBAVNOSTI RA- BITE LAXCARIN.

Je nepoznano za neuspeh.

Skoro vsakdo trpi gotove čase po zavžitju jedil; posebno pri kakih pojedinah, kjer se servirajo različna jedila in kjer hoče vsakdo zavžiti svoj del. Potem slede neprilike z želodcem, ki jih nekateri imenujejo neprebavnost, drugi dispepsia in tako naprej; toda imenujte jih kakorkoli in brezobzira koliko zdravil ste rabili za ozdravljenje, nobeno vam ni prineslo tako nagle odpomoči kakor Laxcarin. Zavžijte laxcarin tableto trikrat na dan. Če nerednost z želodcem ni akutna, zadostuje tudi ena dve tableti dnevno. Laxcarin takoj nevtralizira želodčne acide in zaustavi fermentiranje hrane, ki je uzrok v devetih slučajih izmed desetih za vse želodčne bolezni. To zdravilo pomore želodecu do pravilnega funkcioniranja na način, ki je za prizadetega brez bolečin. Paziti morate pri nabavi tega zdravila, da dobite pravi Laxcarin in je najboljši, da ga naročate direktno od izdelovalteljev, kajti vsled fine kakovosti in zdravilne vrednosti so na trgu mnoge ponaredbe.

Laxcarin je uspešno zdravilo proti težkemu dihanju, proti zoleni kislini v želodecu, glavobolu, krvavljenju, zaprtju in drugim boleznim v zvezi z želodečnimi neprilikami. Nobeno zdravilo ni bolj priporočljivo. Zavživanje Laxcarina ne povzroča nobenih neprijetnosti; deluje prijetno, čisti čreva, oslajšuje želodec in koristi jetrām; z drugimi besedami, iz vas napravi novega človeka. Ne pri naša nikoli razočaranj.

John Lefkovitz, 331 W. Hampton Boulevard, E. E. Pittsburgh, Pa., piše: "Jaz lahko rečem, da so Laxcarin tablete v uspehu nedosegljive." Tako trdi tudi mnogo drugih.

Ne odlašajte poskusiti Laxcarin. Pomagal je drugim in brez dvoma in tudi za vas ne bo brez uspeha. Pišite ponj še danes. Najboljše je, da ga naročite dovolj za popolno zdravljenje, kar navadno zadostuje šest zavojev, ki stanejo pet dolarjev. Vsled vedno večjih

naročil in ponovnih naročil ne moremo garantirati točno odpošiljanje naročil poznejše čase. En zavoj stane en dolar. Pošiljajte gotov denar v registriranih pisnih money ordre pa v navadnih pisnih skupaj z naročili na LAXCARIN PRODUCTS CO., DEPT. Z-6, PITTSBURGH, PA.

Pravična obsodba.

Čas razsvetli vsako stvar in pokaže vsako napako in madež ravno tako izboljšanje. Ljudje so sodniki. Trinerjevo Grenko Vино je bilo neštevilnokrat predmet razsodbe v zadnjih tridesetih letih in fakt, da se je izkazalo vedno popolnoma zanesljivo dokazuje občna obsodba. Mr. John Beach 1058, E. St. Sayre, Pa. se izraža v pismu dne 25. dec. 1918; Trinerjevo Grenko Vино je najbolje zdravilo na svetu. Omenjeno govori mož resno ker se je sam prepričal da se sme vedno zanašati na to zdravilo s slučajih, bolečin v želodecu, zabasanosti, glavobolu, slabem teku, zgubi energije, splošnem oslavljenju itd. Vo vseh lekarnah. Pazite na ponarjena zdravila! — Trinerjev Liniment Vam olajša revmatizem, migreno, putiko, izvrsten proti spahkom, oteklinaim itd. V vseh lekarnah. Jos. Triner Company, 1333-1343 So. Ashland Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

ZANIMIV ČLANEK O NADZORO- VANJU BANKE ZVANE "CLEARING HOUSE".

Kaj to pomeni za ljudstvo, če je banka pod nadzorstvom "Clearing House".

Vse banke, ki imajo zvezo s Chicago Clearing House, so podvržene strogemu nadzorovanju od uradnikov tega zavoda. Pregledovanje računov in imetja se mora vršiti najmanj enkrat na leto. Izvedenci natančno preiščejo stanje vsake banke. Vso gotovino preštejejo, pregledajo vse note, varščine, vknjižbe in druge vrednostne listine, se prepričajo o fondih, ki so naloženi v drugih bankah in pregledajo knjige in račune.

Če najdejo izvedenci kake slabe ali dvomljive vrednostne listine, se ta štejejo več kot imovina banke. Ako se je skrčila vrednost bančnega premoženja, mora banka kazati pravilno vrednost v svojih knjigah. Če banka druz špekulira in se ji pride na sled, mora to takoj opustiti. Vse, kar je slabo, naskirano, se mora takoj odstraniti iz domestiti z boljšim. Če vsega tega banka hitro ne popravi in stori, izgubi vse nadaljnje ugodnosti in pravice, ki jih uživajo banke, katere so združene v Clearing House.

Kedar se odzamejo kaki banki te ugodnosti ali če ni sprejeta v Clearing House ima slednja za to dober vzrok. Na drugi strani pa je o banki, ki je članica te zveze, že to dovolj jasen dokaz, da ima dobro imovino, da je njen kredit dober in da vodi svoj denarni promet po predpisih, varno in sigurno.

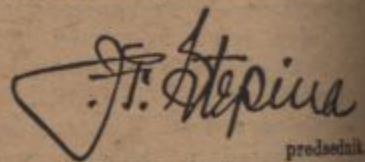
Načrt za nadzorovanje bank petem Clearing House je bil izdelan v Chicago pred desetimi leti, od katerega časa naprej ni bankrotirala niti ena banka, ki je bila v zvezi s tem Clearing Housem. Ako je šlo na ali drugi banki slabo vsled panike ali vojake, so ji takoj priškočile na pomoč druge Clearing House banke in ji pomagale, dokler se niso povrnilo zopet normalne razmere. To Clearing House nadzorovalni načrt se je pokazal tako uspešen, da so povsod, kjer koli se nahaja kak Clearing House sprejeli ta načrt.

American State Bank je v zvezi s tem Clearing Housem, je pod njegovim nadzorstvom in ima vse privilegije te banke, kateri poda vsako leto pet popolnih računov.

American State Bank pa je tudi pod državnim nadzorstvom in odda vsako leto pet detajliranih računov o stanju Banking Departmenta države Illinois.

Napravite NAŠO banko za VAŠO banko in Vaš denar bo varen in ga lahko dvignete, kedar ga želite.

Vprašajte za seznam naših First Gold hipotek. Kakor tudi seznam \$100.00 in \$500.00 zlatih hipotečnih bondev.

predsednik

AMERIŠKE DRŽAVNE BANKE
Blue Island Av., vogal Loomis st.

Edini slovenski pogrebnik

MARTIN BARETINČIČ

324 BROAD STREET

Tel. 1475

JOHNSTOWN, PA.